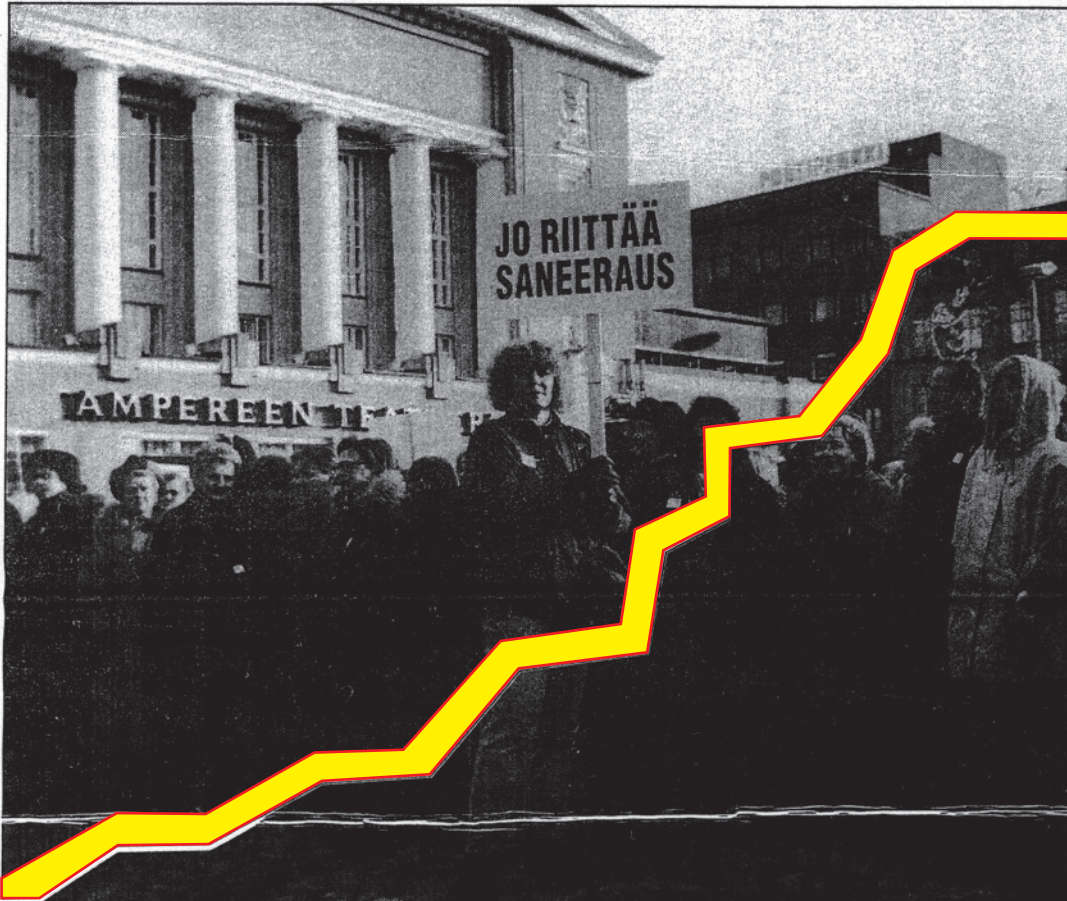

600.000

Työttömien valtakunnallinen yhteistoimintajärjestö

KARENSSISANOMAT 6/95

Jo riittääsaneeraus pankeissakin
sivu 3

500.000

400.000

OTA & UTA Oulussa osataan ja
Utajärvellä uskalletaan.
sivut 4 ja 5

300.000

Zah, sano!Liisa Jaakonsaarikin
nuorten työttömien ih-
misoikeuspäivillä. Mitä
nuoret itse sanoivat.
sivut 8 ja 9

200.000

**Puolittuuko
työttömyys**Keskustelua työllistymi-
sen näköaloista ja vaih-
toehdoista.
sivut 12-13

100.000

Taivaanrantaon työttömien teatteri
Lappeenrannassa, jossa
Dario Fo ja Franca Ra-
me saavat kyytiä.
sivu 16

Mukana menossa Frank Pappa, Merja Ikkela & Anne Nielsen, Harri Saksala, Lassi Mettälä...

Työttömien itsenäisyysjuhla Espan puistossa Helsingissä

Kaksi vuotta sitten pidetyn "murrostorstain" jälkeen suurin työttömien joukkotapahtuma pidetään itsenäisyyspäivänä 6.12. klo 17-20 Espan puistossa Helsingissä.

Tapahtuman järjestävä Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö TVY ry haluaa näin muistuttaa, että arkinen itsenäisyys kuuluu myös työtä vailla olevalle puolimiljoonaiselle kansanosalle.

TVY on tänä vuonna monin tavoin pyrkinyt suoraan vuoropuheluun päätäjien kanssa kaikilla tasoilla. Esimerkiksi monissa kunnissa, asiassa on edettykin, mutta valtiovallan suhtautuminen on ollut torjuvaa.

Maan suurimpana ja järjestäytyneimpänä työttömien edustajana TVY

on vaatinut ja vaatii oikeutta päästä mukaan neuvotteluihin, jolloin nykyinen kolmikanta korvattaisiin nelikannalla.

Pitkin syksyä tehdyt valmistelut ovat siinä pisteessä, että lähtijämäärät alkavat hahmottua näinä aikoina pidettävissä työttömien läänikohtaisissa palaverieissa ympäri Suomea.

Näyttää siltä, että itsenäisyyspäivän mielenosoitukseen on pääkaupunkiseudun lisäksi tulossa muutamia tuhansia työttömiä muualta Suomesta. Jo Turun seudulta on tavoitteena 1000 osanottajaa, samoin Uudelta maalta.

Sanaa, soppaa.....

Tilaisuus alkaa Espan puistossa klo 17, jolloin Helsingin Työttömät ry:n puheenjohtaja **Juha Lehtinen** avaa tilaisuuden. Itsenäisyyspuheen

pitää TVY:n puheenjohtaja **Mårten Grönholm** ja eri alueiden edustajat esittävät lyhyitä puheenvuoroja.

Varsinaista tapahtumaa edeltää Ten-nispalatsista Espan puistoon suuntautuva kulkue, jossa hallitusmuodon työllisyyspykälä kannetaan ruumisarkussa ja haudataan.

Työttömien kanssa samalla asialla olevat kansalaisjärjestöt - mm. opiskelijat, eläkeläiset ja vammaiset - on kutsuttu mukaan tapahtumaan omine tunnuksineen.

Ohjelma rakentuu koko ajan, mutta mukaan ovat lupautuneet ainakin TV:stä tuttu **Frank Pappa**, hanuristi **Merja Ikkela** ja laulaja-näyttelijä **Anne Nielsen**, laulaja **Harri Saksala**, paljon työttömien tilaisuuksissa kiertänyt trubaduri **Lassi Mettälä** sekä laulukoro **Joutavat ja Bruunin jengi**.

Hengen pitimiksi on tarjolla il-

maista hernekeittoa ja Helsingin Työttömät ry:n myymää kahvia ja grillimakkaraa. Osanottajien toivotaan otavan mukaansa kynttilät (tuulenkestävät), jotka lopuksi lasketaan maahan valomerkiksi.

Miten mukaan?

Ne työttömien yhdistykset, jotka eivät ole tehneet päätöstä lähteä mukaan, ehtivät vielä hyvin. Kannattaa ottaa yhteyttä joko TVY:n sihteeriin **Sirkka Rajalaan** (huom. uudet numerot: puh. 90 - 680 33600, fax 90 - 680 33601) tai oman alueen läänivastavaan, jonka osoitetiedot löytyvät sivulta 11.

Mielenosoitukseen osallistuvia työttömiä en yhdistyksiä ovat monet ammattijärjestöt tukeneet taloudellisesti. Kannattaa kysyä!

Takaisin yhteiskuntaan

Laaja, syvä ja pitkittynyt työttömyys on tuonut tullessaan pahaa ja hyvää. Pahat puolet näkyvät ympärillämme päivittäin taloudellisena ja sosiaalisena ahdinkona, henkisenä hätänä, näköalattomuutena ja pahoinvointina.

Pahoinvoinnin umpilisäke on hälyttävästi noussut rasittainen väkivaltaisuus, jonka viha kohdistuu ahdingon aiheuttajan sijasta kansakärsijöihin.

Vaikka työttömien ja muiden kansalaistahojen laaja omatoimisuus on hyvä asia, ja yksi työttömyyden hyviä seurauksia, on näissäkin asioissa syytä pysähtyä miettimään perimmäisiä kysymyksiä.

Ruuan jakelun, koulutuksen,

harrastusten ja erilaisten projektien ohessa tarvitaan jälleen aitoa vaatimustiikettä terveen yhteiskuntarakenteen puolesta.

Mikäli kansalaisyhteiskunta kulkee liiaksi erilleen virallisesta yhteiskunnasta, se on molempien tapio Jos virallinen yhteiskunta rapautuu nykyistä enemmän, se on pian voimaton muidenkin kuin rasisistien ilmiöiden edessä.

Menneeseen suurteollisuuden aikaan ja sen mukaiseen elämäntapaan ei kuitenkaan ole paluuta. Työttömyyden ja leikkausten vauhdittama kansalaisaktiivisuus voi näyttää suuntaa tulevaisuudelle, jossa virallinen- ja kansalaisyhteiskunta löyvät kättä.

On aika, että työttömät ja muut köyhät saavat viralliselta yhteiskunnalta kunnollisen terveydenhuollon, kaikkien asteiden koulutuksen, asumistason, oikeuden kulttuuripalveluihin ja täydelliset kansalaisoikeudet. Kansalaistoiminnan monimuotoisissa projekteissa on syntynyt hyviä malleja, joista virallinen yhteiskunta voi vapaasti ottaa opikseen.

Kaikesta ei ole kuitenkaan pakko leikata, ei ainakaan järjen käytöstä. Maan valtaa pitävät voivat luopua ylimielisyydestään ja ryhtyä kuuntelemaan kansalaisiaan. Markkinavoiemien kohteet ovat hermostuneet.

Kohti itsenäisyyttä!

Suomen liki puoli miljoonaa työtöntä ovat etujärjestöjen, poliittisten puolueiden, markkinavoimien ja valtiovallan erityisessä riepotuksessa, ei siis suojeluksessa. Vaikka kaikilla työttömällä ei ole täysin yhteneviä etuja koska sosiaaliset taustat ovat hyvin kirjavat, muodostaa työttömien joukko kuitenkin etujärjestön arvoisen porukan.

Koska virallinen yhteiskunta ei kuitenkaan arvosta työttömien itsenäistä ääntä, on työttömien voimistettava itse omaa ääntään. Pieniä merkkejä siellä täällä on työttömien äänen huomiomisesta, kuten kuuleminen asiantuntijoina eduskunnan valiokunnissa, yhteiset seminaarit

ministeriöiden kanssa ja mm. lausunto kansliapäällikkö Sorsan työllisyistyöryhmän paperiin.

Lämmin käsi ja nyökyttely ei kuitenkaan riitä, varsinkaan kun samanaikaisesti työtöntä ajetaan yhä ahtaammalle. Sorsan työryhmän pohjustamassa hallituksen työllisyysohjelmassa ei näy merkkejä keskeisistä TVY:n esittämistä asioista, vaikka ohjelman eräät kohdat ovat sinällään kannatettavia.

Työttömien tai muidenkaan kansalaistahojen edustajia ei myöskään kelpuutettu työllisyysohjelman seurantarayhmiin, vaan kansliapäällikkötasoa täydennettiin poliittikokartilla. Osana työttömien itsenäisyyskam-

panjaa TVY perustaa oman seurantarayhmiän tarkkailemaan hallituksen työllisyystoimia.

Ulospäin näyttävän itsenäisyystoimi on kuitenkin työttömien valtakunnallinen itsenäisyysjuhla 6.12. Helsingissä. Jäljellä olevat viikot on käytettävä tehokkaasti tämän taapahtuman onnistumiseksi. Ellemme pääse julkisuuteen katsellessamme kansankunnan kerman marssimista Linnan juhliin, silloin on kyse työttömien äänen tietoisesta vaien-

Ohjelma on, työ puuttuu

Maan hallitus julkisti työllisyysohjelmansa lokakuun loppupuolella. Tiedotusvälineet ovat esitelleet ohjelman niin laajasti ja moneen kertaan, ettei tässä ole tarvetta sen perusteelliseen esittelyyn. Muutamat huomiot ja niistä johtuvat arvot sen sijaan ovat paikallaan.

Oleellista ohjelmassa on, että liiki kaikki työnantajien jousto- ja tukitoimet on siinä toteutettu. Jopa niin, että suurtyönantajille (joiden automaatioon perustuva teollisuus joka tapauksessa vähentää työpaikkoja) maksuhelpotukset ovat suuremmat kuin työvoimavaltaiselle pien- ja keski-

suurteollisuudelle. Puhumattakaan palveluolosta, joilla useimpien arvioiden mukaan olisi kotimarkkinoita elvyttävä vaikutus työllisyyteen. Nyt muodissa oleva taikasana "joustot" on ohjelmassa korotettu arvoksi sinänsä, jolle kaikki muu on alisteista. Yksi huutavan äänen korvessa on julkisesti osoittanut joustojen hyödyttömyyden - jopa vahingollisuuden - työttömyyden hoidossa. Helsingin Sanomien Vieraskynä-palstalla (31.10.) Elintarviketyöläisten liiton puheenjohtaja Ritva Savtschenko toteaa yhtymekästä, että "työaikajoustot vähentävät työvoiman tarvetta ja niiden vaikutus olisi siis päinvastainen kuin työttömyyden vähentäminen vaatii".

Rakentaminen kannattaa

Ainoat työpaikkojen lisäämiseen tähtäävät toimet ohjelmassa ovat rakentamisen ja peruskorjauksen vauhdittaminen. Rakentamisessa olisi ollut paljon suuremmat mahdollisuudet, sillä puola kohtuuhintaisista asunnoista on monin paikoin huutava. Lähiöiden perusparannusohjelma on merkittävä muutenkin kuin rakentamisen kannalta, sillä se tarjoaa mahdollisuuden myös sosiaalisiin uudistuksiin.

Varmasti ohjelman puitteissa luodaan uusia työpaikkoja, mutta niitä luodaan joka tapauksessa mikäli EU-Suomessakin aiotaan jatkaa elämää. Hallitus ei itsekään tunnustav 100 000:een uuteen työ- ja koulutuspaikkaan "lähivuosina", sillä jo ohjelman tiedotustilaisuudessa hallituksen edustaja totesi, että vain koulutuspaikkoja

voidaan pitää täysin varmoina.

Tätä mekaanista pakkokurssitusta puolestaan on arvosteltu monella taholla, mm. TV:n ajankohtaisessa kokouksessa pian ohjelman julkistamisen jälkeen. Nuo sadat miljoonat voitaisiin käyttää varmasti paljon mielekkäämmiin varsinaisten työpaikkojen luomiseen nuorille. Se ei kuitenkaan jostain käsitämättömästä syytä näytä olevan hallituksen tavoite.

Kansalaistoiminta palkalliseksi

Aktivoinnin nimellä kulkevan pakkokurssittamisen tilalle olisi tarjolla vaihtoehtokin, jos sellainen päättävillä taholle kelpaisi. Suuri joukko kansalaisia pyörittää päivittäin vuodesta toiseen vapaaehtoisia ja palkatonta kansalaistoimintaa, jota ilman yhteiskunta kuituisi ja lamaantuisi varsin pian. Tätä toimintaa - jota ei työkäsi lasketa - on sosiaali- ja ympäristötoiminnan, kulttuurin urheilun sekä mm. kehitysaputyön piirissä mitaamaton määrä.

Jos tämä toiminta hyväksyttäisiin työkäsi, josta maksettaisiin "kansalaistoimintapalkkaa" (huom! ei "passiivista" kansalaispalkkaa), olisi nyt työttömyyskorvauksiin tai pakkokurssitukseen käytettävät miljoonat hyödykäytössä. Tämä olisi todellista aktiivisuuden palkitsemista ja paljon puhuttua työn käsitteen uudelleen arviointia. Varovaisesti arvioiden tätä kautta voitaisiin maksaa palkkaa useille kymmenille tuhansille ihmisille ja monen nyt uhanalaisen kansalaistoiminnan tulevaisuus turvataisiin.

Tämä aloite ei ole vastakkainen muille työllistämisen ja siihen liittyvän koulutuksen muodoille. Tarvitaan uuseollistamista, tarvitaan vientiä, tarvitaan pienteollisuutta, tarvitaan palveluelinkeinojen elvyttämistä, tarvitaan tervettä maataloutta ja maaseudun useenkeinoja, tarvitaan huipputeknologiaa. Koska työttömyys ei kuitenkaan alene - saatikka puoliti - kertarysäyksin, on kaikkea olemassaolevaa aloitteellisuutta ja niihin liittyviä mahdollisuuksia tuettava. Tämä aloite on yksi muiden joukossa.

HANNU OITTIMEN

Kainuulaiset työttömät presidentille Työt jakoon heti!

Presidentti Martti Ahtisaaren kainuun maakuntakerroksen yhteydessä alueen työttömällä oli tilaisuus tavata maan päämiehen.

Kainuulaiset työttömien yhdistykset toivovat presidentin käyttävän sisä- ja talouspoliittista arvovaltansa työttömyyden nujertamiseksi.

Vetoamuksessa kiinnitetään erityistä huomiota työn jakoon, joka yhdistysten mielestä vähentäisi valtion menoja ja ulkomaisen lainanoton tarvetta.

Ellei tässä esitettyihin vaatimuksiimme suostuta, seurauksena on yhteiskuntamme taloudellisen tilan edel-

leen heikkeneminen, valtion velan kasvaminen, työttömien ihmisten hädän ja ahdistuksen jatkuminen ja syveneminen.

Historia ei tule antamaan anteeksi sitä vähyttä, mikä näiden esitysten toteuttamatta jättämisestä koituisi huomattavalle osalle kansalaisia.

Näin totesivat kainuulaisten työttömien yhdistysten edustajat Tasavallan presidentti Martti Ahtisaarelle tämän vieraillessa maakuntakerroksella Kainuussa 3.lokakuuta.

Karensisanomat 6/95

21.11.1995

Julkaisija

Työttömien valtakunnallinen yhteistoimintajärjestö TVY ry

Päätoimittaja

Märten Grönholm

Toimittaja

Hannu Oittinen

Taitto

Pekka Immonen

Toimituksen osoite

Näsälinnankatu 22 A 24
33210 Tampere
puh & fax 931-2124 753

Alueelliset avustajat

Helsinki: Marjalliisa Siira
Varkaus: Matti Mäkelä
Kuopio: Urpo Mönkkönen
Jyväskylä: Raija Savolainen
Kokkola: Petteri Snellman

Painos 40 000 kpl

Painopaikka

Kangasalan Lehtipaino Oy
PL 28, 36201 Kangasala

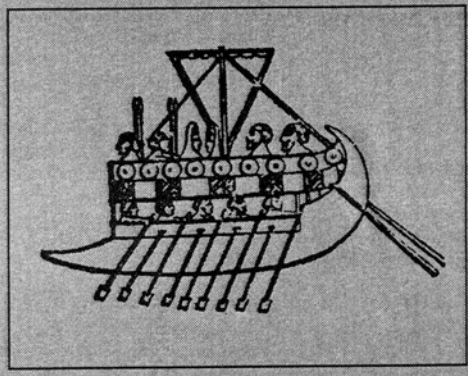
Ernesti Stressivaara

Hukka-aika

Olen töissä yksityisessä rakennusliikkeessä. Meille tilattiin koulutetut konsultit antamaan työnantajalle ohjeita tuotantomäärän suurentamiseksi ja siinä sivussa työntekijöiden määrän pienentämiseksi. Työtapojen hukka-aika pienennettiin minimiin
Kun tässä historian pyörää ängätään tavallaan taaksepäin siirrytään ajatuksissa vanhaan Roomaan. Kun Rooman kaleerijat soutuivat, oli airon veto sitä teholl-

lista työaikaa, mutta airon palauttamisvaiheen aikana se vain kuki ilmassa ja soutajat tavallaan huilivat.

Miksi näin? Siksi, että Rooman laivastolla ei ollut yhtä asiantuntijaa työmenetelmäkonsultteja kuin nykyisillä rakennusliikkeillä. Nämähän olisivat suunnitelleet vaikka pyörivällä systeemillä veivattavan kaleeriarion, jonka kaikki liike olisi tehollista.

Uhanalaiset pankkitoimihenkilöt kysyvät

**Kuka elättää
11 000 uutta
työttöntä?!?**

Yhteiskunnan eli siis veronmaksajien tukea 60 miljardia markkaa saaneet ja 18 000 toimihenkilöä irtisanooneet pankit aikovat jatkaa "saneerausta" eli irtisanoa vielä 11 000 toimihenkilöään. Irtisanomisten lisäksi pankit ovat joustattaneet toimihenkilöitään psyykkisen ja fyysisen kestokyvyn rajoille. On selvää, että asiakkaiden palvelutaso on pudonnut tällaisen hevoskuurin seurauksena.

Kun näillä toimilla ei ole pankkeja pelastettu ja uusia kriisejä on tulossa, on aika etsiä muita vaihtoehtoja. Tämä oli lähtökohhta pankkiväen osoittaessa mieltään kautta maan marraskuun alussa. Pankit olivat puoli päivää kiinni työnantajapuolen uhkaista huolimatta.

Tampereen Keskustorin mielenosoituksessa mukana ollut Pankkitoimihenkilöliiton toinen puheenjohtaja Åke Linden kertoi mielenosoituksen kyteneen keväästä asti.

Asiakkaat alkoivat kysellä, että seuraatteko te vain sivuista ettekä tee mitään. Mielenosoituksellamme on siis ainakin asiakkaiden tuki. Tietenkin työnantajapuolen esittämät luvut al-

koivat hirvittää myös pankkiväkeä ja alan liittoa, kertoo Linden.

Hän totesi saneerauslinjasta tulleen eräänlainen maan tapa, eli pankit suorastaan kilpailevat irtisanomisten määrällä. Lindenin mukaan läheskään aina ei ole perusteltavissa olevaa tarvetta väen vähennykseen. Puhumattakaan kokonaisvaikutuksesta yhteiskuntaan, eli irtisanottavat ovat ennestään pitkän joukon jatkeena rasittamassa julkisen talouden rahoitus-paineita.

On päässyt vallalle itseään ruokkiva kierre. Työnantajapuolen arviot eivät perustu todellisen työmäärän arviointiin, vaan pankin omaan sisäiseen logiikkaan. Sen mukaan ainut vaihtoehto irtisanomisille on osa-aikaistaminen. Parempihan sekin kuin työttömyys, mutta pankkiväki näkee muitakin vaihtoehtoja, toteaa Linden.

Vaihtoehtoinen kriisiohjelma

Pankkitoimihenkilöliitto on laatinut seitsenkohtaisen vaihtoehdon, joka on lähetetty valtiovalalle, poliittisille puolueille ja pankkeille. Ensimmäkin liitto arvostelee maan hallitusta, jonka työllisyysohjelma lähtee väärästä päästä liikkeelle. Kun pankkiväen mielestä työllistymisen edellytyksiä pitäisi rakentaa alhaalta alkaen yhdessä henkilöstön kanssa, lähtee hallitus työnantajien etujen loputtomasta parantamisesta.

Vaikka on nähty, ettei sillä tiellä työllisyys kohene. 60 miljardin tuella on tuotettu 18 000 työttöntä sekä aiheutettu yksityisille velallisille ja pie-

nyrtyksille katastrofeja. Henkilöstön kanssa yhteistyössä tehtävä tervehdyttäminen edellyttää pankkien rakenteellisia uudistuksia, veropoliittisia ratkaisuja, järkevää laina- ja korkopoliittikkaa sekä työntekijöiden uudelleen kouluttamista työsuhteen aikana, Åke Linden sanoo.

Hän kertoo Pankkitoimihenkilöliiton kantavan erityistä huolta alle 25- ja yli 50-vuotiaista työntekijöistä, joiden uudelleen työllistäminen on tavallista hankalampaa.

Onko pankeilla moraalialainkaan?

Mielenosoittajat ilmaisivat monella tavoin huolensa pankkien moraalista, joka pantiin etsintäkuulutukseen. Kun pienipalkkaisilta työntekijöiltä, työttömiltä, kunnilta ja valtion laitoksilta vaaditaan omillaan toimeen tulemistä tulosvastuun hengessä, saavat pankit vastikkeetonta tukea. Tämä ei mahdu pienipalkkaisen pankkitoimihenkilön päähän.

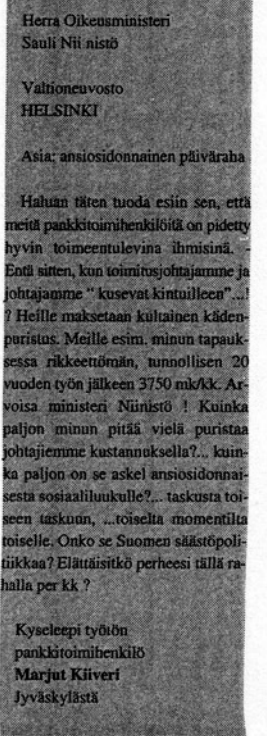
Se tässä ihmettyttääkin, ettei valtiovalta esitä tuelle mitään ehtoja. Pankkien ulkomainen luottamus on säilynyt, mutta siitä on maksettu liian kova hinta, arvioi Pankkitoimihenkilöliiton toinen puheenjohtaja Åke Linden.

Pelkät pankit eivät kuitenkaan pidä yhteiskuntaa pystyssä, jos toimiva yhteiskunta niiden ulkopuolella rapistuu. Jo mittava rakennustoiminnan lisäys ylläpitäisi pankkitoimintaa ja estäisi tulevia konkurssuja uusine luottotappioineen.

Toivottavasti pankkitoimihenkilö-

den mielenosoitukset kääntävät yhteiskuntakehitystä edes piirun parempaan suuntaan.

**Teksti ja kuvat:
HANNU OITTINEN**

Herra Oikeusministeri Sauli Niinistö

Valtioneuvosto HELSINKI

Asia: ansiosidonnainen päiväraha

Hahua näin tuoda esiin sen, että meitä pankkitoimihenkilöitä on pidetty hyvin toimeentulevina ihmisinä. Entä sitten, kun toimintajohdajamme ja johtajamme "kusevat kinttille"...? Heille maksetaan kultainen kädensäristys. Meille esim. minun tapauksessa rikkeettömän, tunnollisen 20 vuoden työn jälkeen 3750 mk/kk. Arvoisa ministeri Niinistö! Kuinka paljon minun pitää vielä puristaa johtajiemme kustannuksella?... kuinka paljon on se askel ansiosidonnaisesta sosiaaliluokkuluokk... taskusta toiseen taskuun, ...toiselta momentilta toiselle. Onko se Suomen säästöpolitiikkaa? Elättäisitkö perheesi tällä rahalla per kk?

Kyselämpi työtön pankkitoimihenkilö Marjut Kiiveri Jyväskylästä

Pankkitoimihenkilöt olivat vihaisia. Heidän mielestään saneerauksien nimellä kulkevista irtisanomisista on tullut pankeille päänahinpintymä. 60 miljardin pankkituella on tehty 18000 työttöntä.

Itä-Suomen hovioikeus: Ulkomaanmatka ei ole työttömyysturvarikkomus

Itä-Suomen hovioikeuden päätös kumota Nielsin käräjäoikeuden päätös koskien työttömän oikeutta matkustaa ulkomailla työttömyysturvaa menettämättä, on merkittävä ennakkopäätös. Se koskee työttömän ihmisoikeuksia ja kansalaisvapauksia laajemminkin, ja on suora vastaus viime vuotisten työttömien ihmisoikeuspäivien matkustusoikeutta koskeneeseen vaatimukseen.

Nielsin käräjäoikeus oli tuominut rautavaaralaisen miehen runsaan 1000 markan sakkoihin ja korvaamaan Kelalle Tallinnan matkojen ajalta saamansa noin 2400 markan suuruisen peruspäivärahan. Samalla hovioikeus hylkäsi petossyytteen, joista Kela ja virallinen syyttäjä vaativat miestä tuomittavaksi.

Hovioikeuden mukaan mies ei ollut erehdyttänyt päivärahan maksanutta Kelaa.

Syytevaatimus perustui työvoimaviranomaisten ja Kelan tulkintaan, jonka työtön ei ole työmarkkinoiden käytettävissä ulkomaanmatkan aikana. Itä-Suomen hovioikeuden mukaan työtön mies on ollut kohtuullisesti tavoitettavissa, koska hänen osoitteensa ja puhelinnumerossa ovat olleet työvoimaviranomaisten tiedossa. Hovioikeus tukeutui päätöksessään parin vuoden takaiseen työttömyysturvalain muutokseen ja sosiaali- ja terveysministeriön mietintöön. Niissä korostetaan joustavuutta lainlulkinnassa matkustusoikeuteen liittyen.

Ekopankki rahoittamaan työttömien hankkeita

Eko-osuuspankki tekee tällä hetkellä selvitystä aiheesta työttömien rahoitusjärjestelmä osarahoittajana projektissa on Uudenmaan läänin työvoimapiiri. Työn tavoitteena on selvittää vaihtoehtoisia tapoja rahoittaa toteuttamiskelpoisia, itsensä työllistämiseen tähtäviä ideoita. Paikkakunnalle kuin paikkakunnalle ilmestyneet mummonkammarit ovat yksi esimerkki energiasta, joka pyrkii esiin: ihminen toteuttaa itseään tekemisen kautta ja saa siitä tyydytystä. Sosiaalisen toiminnan piirissä työskentelevillä on kuitenkin paljon

muita taitoja ja työkokemusta, jotka jäävät käyttämättä.

Esimerkki Norjasta

Tutkiessamme rahoitusmalleja tuustuimme Norjassa jo kolme vuotta toimineeseen Netverkskredit - projektiin. Lofoteilla vuonna 1992 aloitettu projekti perustuu Bangladeshiläiseen grameenmalliin, jossa yhdistyvät sekä rahoitus että sosiaalinen tukiverkko. Nyt projektissa mukana olleista 15 naisesta 13 on perustanut yrityksen. Lisäksi eripuolille Norjaa

on perustettu uusia projekteja 23 kuntaan (syyskuun 1995 tilanne). Muissakin Pohjoismaissa on herännyt kiinnostus malliin sen osoittaututtua toimivaksi.

Rahoitusmalli

Malli perustuu ryhmävastuuseen ja sosiaaliseen tukiverkkoon. Sen tarkoituksena on antaa ihmisille mahdollisuus kasvaa yrittäjiksi vähitellen ja parantaa siten itse elämänsä laatua. Rahoitusmallin puitteissa perustetaan viiden hengen ryhmiä. Norjas-

sa toteutetussa mallissa jokainen ryhmä saa käyttöönsä NOK 200 000 ryhmän jäsenien lainoitukseen tiettyjen ehtojen täyttyessä. Lainan suuruus yhdelle jäsenelle on NOK 50 000. Ryhmän jäsenet päättävät yksimielisesti lainansaantijärjestyksestä. Vasta kun ensimmäisen lainan saanut on maksanut takaisin osan lainastaan, voi seuraava jäsen saada lainan.

Idean kokeilu Suomessa

Malli soveltuu erityisesti naisten tapaan työllistää itsensä. Naisilla on

yleensä tapana tyytyä pienessä mitta-kaavassa toimivaan yritykseen. Norjalaisen kokemuksen mukaan tällainen malli antaa tukea, jota juuri naiset tarvitsevat: mahdollisuuden puhua ongelmistaan samassa tilanteessa olevien muiden yrittäjien kanssa.

Haluamme kokeilla ideaa Suomessa. Meillä on asiasta tietoa sekä mahdollisuus sijoittaa rahaa kahta kokeiluryhmää varten. Haemme asiasta kiinnostuneita yhteistyökumppaneita.

Marita Lohi
Eko-Osuuspankki

Työttömät ja työvoimajohtaja Oulussa:

Työllistäminen vaatii riskinottoa

Suurtyöttömyys ei iskenyt Ouluun kertarysäyksellä "virallisen" laman alkaessa vuosikymmenen alussa. Kaikki kävi itse asiassa paljon kavalammin; hiipien ja iskien siellä ja täällä enimmäkseen pienissä erissä. Aina ei olisi ollut edes pakko pistää väkeä pelloille, mutta kun naapurifirmakin niin teki.

Tätä mieltä ovat viisi oululaista työttömien aktiivisia **Jorma Aho, Jouni Joensuu, Pentti Majava, Ilkka Lautkankare ja Jukka Tomperi** sekä Oulun työvoimatoimiston johtaja **Erkki Holma**. Miehet istuivat lokakuusta iltaapäivää Oulun työttömien toimintakeskuksen tiloissa ja pohtivat maailmanmenoa.

Oulun työvoimatoimiston johtaja palauttaa mieliin vuoden 1990, joka on työttömien ajanlaskun eräs taitekohta.

Suuret teollisuuslaitokset olivat aloittaneet ulosheiton jo aikaisemmin. Linja oli se, että investointeja tehtiin ja väkeä vähennettiin. Suuren laman alkaessa syksyllä 1990 suurtyönantajien linja jatkui entistä rataansa. Suurin heilahdus Oulun työttömyysprosentissa tapahtui silloin kun kauppa, palvelut ja pk-yritykset alkoivat vähentää väkeään, muistelee Erkki Holma.

Hän toteaa julkisensektorin alasajon

suurta ryhmää eli ne, joille ei ole suunnatun ensimmäistään työpaikkaa sekä yli 40-vuotiaat, jotka käytännössä eivät kelpaa enää mihinkään, Lautkankare toteaa.

Olivatkohan ne kaikki irtisanomiset itse asiassa tarpeellisia, vai oliko kyseessä eräänlainen "muoti", kysyi Erkki Holma.

Porukka yhtyi Holman arvioon toteamalla, että oli näin todella oli: eihän se ole firma eikä mikään, joka ei irtisano kun muutkin niin tekevät. Siis tietynlainen hysteria iski työnantajiin.

Ensin pistettiin pois vanhat ja sai-

matte en usko uuden teknologian tuovan suurta käännettä tulevaisuudessa. Tarvitaan pysyviä työpaikkoja teollisessa tuotannossa ja palveluissa, Erkki Holma sanoo.

Hän arvioi, että suuria odotuksia sisältävä uusi paperikone ei tuo juurikaan uusia työpaikkoja rakennusvaiheesta lukuunottamatta. Kun muutakaan suurempaa työllisyyttä edistävää syytä ei ole näkyvissä, arvelee hän ensi talvesta tulevan edellistä vaikeamman.

Työtä ei tule ennekuin pien- ja keskisuuri teollisuus lähtee nousuun,

usein paljon kovempi paikka kuin työläisten keskuudessa. Holman mainitsemat tulossa olevat pankkien alasajot osataankin OTA:ssa ottaa vastaan.

Verotulojen kasvusta huolimatta kaupungin veroäyriä tuskin laskeetaan, vaan varat käytetään työllistävien palveluihin. Kaupunginjohtaja on josakin yhteydessä väläytellyt mahdollisuutta, että nykyiset työllistämistyöt voitaisiin joiltakin osin vakinaistaa. Ainakin sosiaali- ja terveyspuolella tähän olisi huutava tarve niin työntekijöillä kuin palvelujen käyttäjillä, pohtoi Erkki Holma.

ruokailua merkittäväksi sosiaalityöksi. Nyt ruokailupisteitä onkin tulossa useampaan kaupunginosaan. Holma arvelee, että tämä voi toimia esimerkkinä muillekin yhteistyölle, joita työvoima ja sosiaalitoimi haavevat.

Yhdistyksen puheenjohtaja Pentti Majava toteaa, että päivittäisessä käytännössä joutuu niin sosiaali- kuin mielenterveysyöntekijäksi tahdotamaan.

Kun tänne tulee esimerkiksi täysin umpikujassa olevia nuoria, me kuuntelemme heitä ja mietimme mitä voisimme yhdessä tehdä. Siitä se polun pää usein löytyy, Majava toteaa.

Monet ovat sanoneet, että he ovat kuulleet ammattiauttajia, mutta kirjatie ei auta kun kaikki on solmussa. Ja tämän toimintakeskuksen kynnyks on varmasti myönteisen matala, tänne tullessaan ei tarvitse leimautua mitenkään. Jorma Aho sanoo.

OTA:laiset eivät halua ottaa ammattiauttajan paikkaa, vaan toimia yhteistyössä heidän kanssaan. Käyttämättömiä mahdollisuuksia on paljon.

Yhteistyö OTA:n kanssa on mainio esimerkki näistä mahdollisuuksista, joita voimme edelleen kehittää. Työttömien toiminta tässä laajuudessa on kuitenkin niin nuorta, että läheskään kaikkea ei ole vielä oivallettu. Verkostojen kehittyminen vie aikansa, päättää Erkki Holma.

Työttömät ja työvoimatoimiston johtaja yhteisellä; asialla keskustelijat vasemmalta lukien Jukka Tomperi, Pentti Majava, Erkki Holma, Ilkka Lautkankare ja Jorma Aho.

Uusi teknologia on merkittävä työllistäjä.

olleen Oulussa varsinainen työttömyysaallon synnyttäjä, esimerkiksi Postista jäi työttömäksi useita satoja henkilöitä. Puolustusvoimat ja muut valtion laitokset heiluttivat prosentteja rajusti alas päin - Pankkialalla pahin on vielä edessä. SYP-KOP:n sekä Postipankin saneeraukset jättävät työttömäksi arviolta pari sataa toimihenkilöä, jatkaa työvoimatoimiston johtaja Erkki Holma synkkiä pohdintojaan.

Ensin sairaat, sitten terveet

Ilkka Lautkankare on Oulun Työttömien Oma-Avun aktiivija sekä Työttömien Valtakunnallisen Yhteistoimintajärjestön hallituksen jäsen. Omakohtaista ja järjestötoiminnan kautta tullutta tuntua työttömyyteen on useiden vuosien ajalta.

Vaikka suurtyöttömyys tuli seudulle ilman suurta räsäystä, se oli kuitenkin ison rakennemuutoksen seurausta. Tästä porukasta erottuu kaksi

rastelevat, mutta pian tuli nuorien ja terveidenkin vuoro. OTA:n puheenjohtaja Pentti Majava muistelee.

Osa 45-65 -vuotiaista ei enää ikänä tule työllistetyksi mihinkään. Tämä on karu totuus kaikilla aloilla. Vanhempien työntekijöiden kokemus jää siis täysin hyödyntämättä, Jouni Joensuu pohtii.

Tämä saa Erkki Holman miettimään, miten eri ikäpolvien kohtaaminen työelämässä voisi tapahtua. Ilkka Lautkankareella on esimerkkejä sekä Oulun että Lapin läänien puolelta.

Rovaniemellä on menossa ikäpolvien kohtaamista tukeva työpajakokeilu ja Utajärvellä vanhemmat ammattimiehet opastavat nuorempia, joka projektissa johtaa määrälliseen työsuhteeseen. Tämä on hyvä esimerkki työn ja koulutuksen kohtaamisesta, joka ei valitettavasti läheskään aina toimi, kertoo Lautkankare.

Vaikka oppisopimuskoulutus tarkoittaa, voisi tämäntyyppisiä voimavaroja löytyä enemmänkin työelämän sisästä, Erkki Holma jatkaa.

Tasaisen tappavat prosenttiluvut

Työvoimatoimiston johtaja Holma toteaa Oulun työttömyysasteen olleen tasaisesti 22 prosentin tuntumassa. Desimaaliheilalltelut puoleen ja toiseen eivät ole tätä peruskuviota muuttaneet. Uusteollistaminen ja uuteen teknologiaan liittyvät hankkeet eivät ole tuoneet kaivattua harppausta.

Tosin ilman uutta teknologiaa luvut olisivat paljon murheellisemmat, mutta hyvistä ponnisteluista huoli-

siellä ne työllisyyden avaimet ovat, ainakin tällä alueella, Pentti Majava vakuuttaa.

Valitettavasti riskinottoa ei ole ollut siellä huono. Tietenkin heillä on karva kokemus, mutta pitää muistaa että työllistämiseen liittyy aina riski.

Esimerkiksi puun jatkojalostus on viety halvan tuotannon maihin, vaikka meillä on siihen olemassa tieto-taito. Sellun ja lastulevyn lisäksi puusta voi tehdä paljon muuta, eikä tätä taitoa saisi päästää rapistumaan, Ilkka Lautkankare muistuttaa.

Puoli vuotta auttaa alkuun

Porukan nuori eli Jukka Tomperi on työttömäksi jäätyään kokeillut Helsingissä onnean, mutta kalliiden elinkustannusten vuoksi hän on palannut kotikaupunkiinsa. Oulussa hän on ollut kaksi kuuden kuukauden jaksoa työllistämistuella työllistettynä ja pari vuotta työttömien toiminnassa vapaaehtoisena.

Jukan tarina on esimerkki siitä, mitä työttömien oma toiminta on Oulussa saanut aikaan.

Elämän syrjässä ollaan kiinni ihan eri tavalla kuin yksin maailman kurjuutta pohtien. Sitäpaitsi palkalliset työllistämiskassat ovat antaneet toimeentuloa ja valmiutta työelämään, Jukka Tomperi kertoo.

Samaa vakuuttaa työttömien toimintakeskuksen eräs keskeinen puuhames, työtön insinööri Jorma Aho, joka on viritelty myös toimintaa työttömien akavalaisten keskuudessa. Toimihenkilöpuolella työttömyys on

Kaupungin, työvoimatoimiston ja työttömien yhdistyksen yhteistyö on jo vuosien ajan pelannut hyvin. Sen ansiosta on syntynyt satoja puolen vuoden työllistämisyhteistyösuhteita, joilla on ollut laaja myönteinen merkitys, Pentti Majava toteaa.

Vaikka joskus on kritisoitu tätä puolen vuoden työllistämisyhteistyötä, on siitä ollut suuri apu. On vaikea kuvitella, millä muulla tavoin tässä työttömyysilanteessa olisimme voineet auttaa kuntalaisia, Jouni Joensuu muistuttaa.

Me työvoimatoimistossa olemme kokeneet työttömien yhdistyksen sellaiseksi yhteistyökumppaniksi, jonka suunnitelmiin ja lupauksiin voi luottaa.

OTA ry tarjoaa työttömille mm. atk-koulutusta.

Samaa olen kuullut sanottavan kaupungin taholta, sanoo Erkki Holma.

Uudenlaista sosiaalityötä

Työvoimatoimiston johtaja kiittelee työttömien yhdistyksen järjestämää

Aukeaman teksti ja kuvat: HANNU OITTINEN

HYVE:tä kerrakseen

Osana OTA:n toimintakokonaisuutta on HYVE-projekti, joka on Oulun kaupungin ja Sosiaaliturvan Keskuksien yhteishanke. Se tähtää hyvinvoinnin verkostojen luomiseen kansalaisten keskuuteen, ja on siten työttömien yhdistysten luonnollinen yhteistyökumppani. Paikallisena projektiohjaajana toimii otalainen Jouni Joensuu.

Projektin jakautuu viiteen osaan. Ne ovat Toppila-projekti (moniammatillisen työskentelyn käynnistäminen), Tiimalasi-projekti (Kontinkankaan alueella (pitkäaikaisasiakkuuden katkaiseminen), työttömien luottamushenkilö- ja kriisipuhelinverkosto (elämäntilanteen lisääminen, verkostojen ja yhteyksien kehittäminen ja ylläpitäminen) sekä kansalaistalo-projekti, jonka tavoitteena on erilaisten kansalaistoimintojen vahvistaminen ja yhteistyö.

"Työttömät eivät ole ongelma vaan voimavara" Utajärven yhdistys tarjoaa apua kunnalle

Kivi on Utajärven voimavara, johon kunta luottaa. Kiven lisäksi Utajärvellä luotetaan puuhun, jonka jalostamisessa on paljon käyttämättömiä mahdollisuuksia. Myös matkailu ja kehittyvät kylät ovat 3600 asukkaallaan kunnan voimavaroja.

Utajärvi on muun Oulun läänin tavoin vaikeaa työttömyysaluetta. Työttömällä on oman yhdistyksen lisäksi ja ohessa aimo annos itsetuntoa. Näin vaakuuttaa ainakin yhdistyksen puheenjohtaja, monitoimimies Jussi Laatikainen.

- Olemme lähteneet siitä, etteivät työttömät ole ongelma vaan voimavara, joka pitää vapauttaa hyötykäyttöön. Emme niinkään vaadi kunnalta, vaan tarjoamme apuamme, sanoo Jussi Laatikainen.

Esimerkkinä tarjotusta avusta hän mainitsee kriisipuhelinpalvelun, ensiapukoulutuksen palokuntavälille (muuten olisivat joutuneet hakemaan tietoa Vaalasta) sekä kompostorikurssin yhdessä ympäristötoimen ja 4 H - yhdistyksen kanssa. Työttömien yhdistyksen koulutusprojekti on tuottanut naapurikuntaan Muhokselle lähivastajakoulutuksen.

- Yhdistyksen kahden toimintavuoden aikana olemme keskittyneet lähinnä koulutuksen järjestämiseen ja erilaiseen hyväntekeväisyystyöhön. Kaikessa on kuitenkin tavoitteena uusien työpaikkojen luominen. Emme esimerkiksi usko niinkään ruuan jakeluun kuin omatoimisuuteen tähtääviin ruokakursseihin.

Laatikainen tosin huomauttaa tämän olevan pienen paikkakunnan erityispiirre, joka ei toimi kaupungeissa ja isomilla teollisuuspaikkakunnilla.

Roinilan talossa tapahtuu kummia

Eikä tuossa kaikki. Laatikainen lataa pöytänsä faktoja, jotka saavat epäilemään puhuko tuossa kunnanjohtaja vai työttömien nokkamies. Siis noin positiivisessa mielessä epäilemään.

- Kunnostamme tyhjiillään olevaa Roinilan kartanoa, johon saamme uu-

Tämä porukka on mukana Roinila-talkoissa. Remontin lisäksi Roinilassa valmistetaan kompostoreita. Kuvassa toinen oikealta yhdistyksen sihteeri Anja Ahokas.

det ja monipuoliset toimitilat. Sinne tulee tietotupa, jossa järjestämme kaikille kuntaan työhön tuleville atk-peruskoulutuksen. Tavoitteena on koulutusverkosto koko Pohjois-Pohjanmaalle, kertoo Jussi Laatikainen.

Tässäkään ei ole kyse koulutuksesta koulutuksen vuoksi, vaan tarkkaan räätälöidystä täsmätyöstä, joka tähtää uusiin työpaikkoihin. Esimerkkinä koulutuksen puutteen seurauksista Laatikainen mainitsee Nokian, jonne vain yksi työtön insinööri on päässyt töihin.

- Kunnan lisäksi yhteistyö pelaa myös työvoimatoimiston kanssa, joka sijoittaa Roinilaa ammatinvalintapsykologin. Tarjoamme tilat tulossa olevalle metsurien puunjalostuksen kurssille. Näin annamme apua myös työvoimaviranomaisille, jotka uupuvat työn paljouden ja vähäisten voimavarojen vuoksi.

Mietittävää lehdistölle, ministerille, työttömille

Vakiintuneisiin työttömyyden hoidon mekanismeihin tottuneet tahot -laidasta laitaa - kokevat Utajärven työttömyyden yhdistyksen toimet kum-

mallisina. Koville ottaa joskus työttömällä itselläänkin.

- Hirvittäähän se kun on uutta, kun aiemmin ei ole näin toimittu. Jotkut työttömät kokevat aktiivoinnin suorastaan painostuksena. Muuta mahdollisuutta ei kuitenkaan ole: maa lähtee liikkeelle vain työllä ja koulutuksella.

Mikä tahansa malli ei kuitenkaan Laatikaiselle kelpaa.

- Esimerkiksi ministeri Jaakonsaaren ajattelu lähtee vaikeimmasta päästä, eli mekaanisesta työttömyyden puolitamistavoitteesta. Toisin sanoen hän ei näe lähellä olevia mahdollisuuksia. Sellaisia ovat vaikkapa sijaiskieltojen

-Kaikessa on tavoitteena uusien työpaikkojen luominen, sanoo Jussi Laatikainen

kumoaminen ja työssäolevien koulutaminen.

Laatikaisen varastosta löytyy vielä yksi huomionarvoinen pointti.

- Jos lehdistön työttömyysjutuista edes 1/10 olisi positiivisia, lehdistökin olisi osaltaan mukana työttömyyden voittamisessa.

Utajärvellä lienee jo jotain tapahtunut, sillä kunnan työttömyysprosentti on 19,5. Paljonhan se on sekin, mutta Oulun läänin keskimääräinen luku on 20,9 prosenttia.

Voimaa kuin pienessä kylässä

Utajärven kehittäminen ei pelkää kirkonkylän aktiivisten kansalaisten asia, vaan mukana ovat kunnan kaikki kahdeksan kylää asukkaanaan. Utajärven kylien kehittämistä projektia vetää arkkitehti Ritva Okkonen, jon-

Arkkitehti Ritva Okkonen toimii pääällikkönä Utajärven kyläprojektitissa. - Yksi selkeä tavoite on työpaikkojen luominen. Kyltien tarpeiden ja voimavarojen kartottaminen auttaa löytämään pilleviä mahdollisuuksia.

ka mukaan tavoitteena on kylien tarpeiden ja voimavarojen löytäminen sekä uusien työpaikkojen luominen.

Matkailu, mekaaninen puunjalostus ja kiviteollisuus ovat kunnan valtteja. Kylillä on muitakin tarpeita ja mahdollisuuksia.

- Sosiaalipuolen palveluja jalkautetaan kylille, esimerkiksi ateriapalveluja ja vanhustenhuoltoa. Myös kuljetus-, auras ja muut tekniset palvelut ovat kylillä elävöittäviä ja asukkaita työllistäviä, kertoo projektipäällikkö Ritva Okkonen.

Joka kylällä on jonkinasteinen kyllätoimikunta, joiden parissa mietitään yhteisiä asioita. Tällaisia ovat sosiaali- ja teknisten palvelujen lisäksi mm. ympäristöhoido. Eri kylillä on myös omia painotuksiaan, kuten matkailu, metsätalous ja kotileipomot.

Utajärven kyläprojekti on oivallinen esimerkki siitä, miten työllisyyden hoito edistyy yhteistyössä muiden yhteiskunnan osa-alueiden ja vapaan kansalaistoiminnan kanssa.

"Ostovoimaa työttömille"

- Tässäkin on käynyt työttömiä, jotka ovat pakotettuja myymään autonsa, vaikka se olisi heille tulohankkimisväline. Kyllä työttömien ostovoiman kasvattaminen olisi koko yhteiskunnan etu, sanoo Antti Huotelin Kajaaniasta.

-Siihen tarvitaan olemassaolevan työn jakamista. Siitä työttömille koitua hyöty olisi kansantaloudellisesti merkittävämpi kuin työssäkäyvien vähäinen ostovoiman lasku.

Huotelin on tuore Kajaaniin työttömien toiminnanohjaaja. Hänen sanoilleen antaa painoa miehen työhistoria, joka ei ole tyypillinen työttömän tausta. Hän on toiminut maanrakennusalalla yrittäjänä kolmisenkymmentä vuotta, josta pari vuosikymmentä työnantaja-yrittäjänä.

- Jos työtä lähdetään jakamaan laajassa mitassa, valtion työttömyysmenot - ja sitä kautta lainan tarve - putoaa romahdusmaisesti, väittääköön Soininvaara mitä hyvänsä. Kun vuotiset työttömyysmenot ja valtion velanhoitokulut ovat samaa luokkaa, on yhtälöä lähdeittävä purkamaan työttömyysmenojen vähentämisestä, sanoo Antti Huotelin.

"Epätyyppillinen" eläkejärjestelmä

Työttömien jättäminen oman onnensa - ja markkinavoimien -varaan ei kuitenkaan Huotelinille kelpaa, sillä se vain kasvattaisi tukitarvetta jollain toisella luokalla. Työn jakamisen lisäksi on alennettava työntekijän ja teettäjän oheiskustannuksia, jotta homma lähtisi liikkeelle. Ja kun työnjako ja uustyöllistäminen nousee merkittäviin lukuihin, tarve työttömyys- ja muuhun sosiaaliturvaan vähenee automaattisesti.

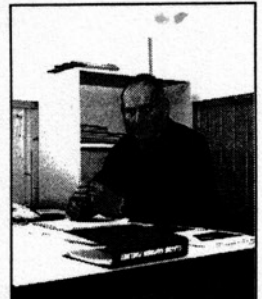
- Myös eläkelakien peruseremontti on kiireellinen, sillä yhä lisääntyvät ns. epätyyppilliset työsuhteet on saatava eläketurvan piiriin. Tämä asian hoitamatta jättäminen on varsinaisen

eläkepommin kasaamista. Suuruudeltaan asia on samaa luokkaa kuin LEL-eläkejärjestelmän luominen 60-luvulla, huomauttaa Antti Huotelin.

Mikäli uusi "keikkatyöeläke" toteutuisi, parantaisi se mahdollisuuksia ottaa vastaan vaikka muutaman päivän työrüpeamia.

- Tähän täytyy tietenkin kytkeä työttömyysturvan uudistaminen siten, ettei lyhyiden työkeikkojen tekeminen aiheuta taloudellisia menetyksiä tai kohtuutonta rahan odottamista, kuten nyt valitettavasti tapahtuu.

Huotelinin mielestä eläkelakeja ja työttömyysturvaa on uudistettava,

-Tarvitaan työn jakamista, uusia työpaikkoja, työttömyysturvan ja eläkelakien uudistamista, sanoo Antti Huotelin.

mutta niitä ennen on jaettava olemassaolevaa työtä ja luotava aivan uusia työpaikkoja. Valtiooivallan ja työmarkkinajärjestöjen toimin on yhteiskuntaan luotava työllistämislle otolliset olot ja ilmapiiri.

- Tämä ei kuitenkaan saa merkitä työntekijöiden eikä työttömien oikeuksien ja sosiaalisen turvallisuuden poistamista. Täytyy löytää tasapainoinen malli, jonka kaikki osapuolet kokevat oikeudenmukaiseksi, sanoo Antti Huotelin.

Roinilasta tulee remontin valmistuttua todellinen aktivointikeskus atk-luokkiin, keittiöineen, verstaaineen ja turva-asuntoineen. Kyllä ja tuoli ovat vielä työn alla, mutta moni paikka on jo kunnossa.

Hallituksen työllisyysohjelmasta sanottua:

"Ei hurraamista", "Päin helvettiä"

Lipposen hallituksen Sorsan työryhmän avulla synnytettyä työllisyysohjelmaa arvioitiin tuoreeltaan lehdistössä. Poimimme muutamia lehdikkeitä siitä täältä. Kas täälläista:

Kansanedustaja Reijo Lindroos (sd) : Uusia työpaikkoja voi syntyä tuon verran, mutta samaan aikaan koko ajan valuu olemassa olevia työpaikkoja pois. Vaikka täältä paperista tulisi 100 000 työpaikkaa, mikä helvetti takaa, että meidän työttömyys siinänsä pienenee? Teollisuus investoi

vain vähentääkseen ihmistyövoiman määrää, Lindroos puuskahaa. (Iltä-Sanomien 20.10.95)

Kansanedustaja Osmo Soininvaara (vihr):

Vihreiden talousguru olisi keskitänyt myönnetty miljardiluokan maksuvelvennykset pienipalkkaisiin. Verokiltil pienentäminen meni päin helvettiä. Tasaisesti jaettuun alennus on lopulta aika pieni, vaikka rahaa pallo paljon. Pienipalkkaisilla palveluilla työn eli palvelun hinnan pudot-

taminen lisäksi kysyntää merkittävästi. (Iltä-Sanomien 20.10.95)

Päätoimittaja Erkki Susi:

Ohjelman varsinaiset työllisyysparantamiseen tähtäävät esitykset ovat todella vaatimattomia. Esitys työttömyyden edistämistä on torso jo syntyessään. Korvaus työttömyyden luovuttamisesta on niin alhainen, että harvalla on varaa vuorotteluun. (Tiedonantaja 20.10.95)

Kansanedustaja Seppo Kääriäinen (kesk):

Hallitus on siirtynyt puhumaan elvyyden sijasta selvityksestä ja keskittynyt rahan jakamiseen suurteollisuudelle pienteollisuuden sijasta. (Helsingin Sanomat 20.10.95)

Kansanedustaja Tuija Brax (vihr):

Aika iso askel eteenpäin tiellä, joka on vielä kovin pitkä. (Helsingin Sanomat 20.10.95)

Linkitä itsesi!

Työministeriö, Sosiaali- ja terveysministeriö sekä Kela ovat toteuttaneet työttömille tarkoitettua puhelinpalvelua, joka on nimeltään Linkki. Kyseessä on puhelinneuvottelun sovellus. Soittamalla Linkin numeron työttömät pääsevät keskustelemaan keskenään seitsemän hengen ryhmässä. Linkki toimii koko maassa ja siinä on myös täysin ilmaisia soittoaikoja.

Linkin suunnittelussa on otettu huomioon työttömien toiveet. Linkin kehitysvaiheessa haastateltiin joukko työttömiä, jotka saivat kertoa mielipiteensä palvelusta ja antaa vinkkejä Linkin toteutukseen. Linkki toimii täysin työttömien ehdoilla, siellä juttelevat vain työttömät. Linkki käy ihan arkipäiväiseen jutusteluun mutta Linkistä katsotaan olevan hyötyä myös erilaisten työttömien yhdistysten, seurojen ja kerhojen koko maan laajuisessa yhteydenpidossa.

Linkki ei ole kaupallinen tuote, joten sen hinta on suhteellisen halpa. Linkin puhelumaksu on 62/min + ppm. Torstai- ja perjantai-iltapäivisin Linkkiin voi soittaa ilmaisen numeron kautta. Linkissä on puheluaika rajattu puoleen tuntiin, jonka jälkeen puhelu katkeaa automaattisesti, jotta puhelusta ei pääse tulemaan vahingossa kalliita.

Linkin toteuttamiseen on saatu Euroopan sosiaalirahaston tavoite 3 kiinnittää huomiota mm. työttömien syrjäytymiseen ja sen ehkäisemiseen. Linkki nähdään yhtenä syrjäytymisen vähentämiseen tähtävänä palveluna.

Linkin teknikka on Päijät-Hämeen Puhelinyhdistyksen, josta myös Linkin maksullinen ja maksuton numero on saatu vuokralle. Linkkiin suunnitellaan myös rinnakkaisuotteita, mm. Linkkilehteä sekä kirpputoripuhelinta. Nämä tuotteet otetaan käyttöön, kun Linkistä on saatu riittävästi kokemuksia ja liikenneseuranta sekä muut selvitykset on saatu riittävän pitkältä ajalta. Linkki on kokeilu, joka jatkuu vuoden 1996 loppuun.

Linkki toimii numerossa 0700-0-4848. Ilmaiseksi Linkkiin pääsee torstaisin ja perjantaisin klo 14-17 soittamalla numeron 0800-9-6382. Muina aikoina 0800- numerossa on Linkin opastus.

Lisätietoja:

Työministeriö: Karri Varmo
(90) 18567974
Mimes Oy: Asmo Kärkkäinen
(90) 6851211

Työtä jakoon!

*Kuuden tunnin työvuoro luo uusia työpaikkoja -ja vähentää työllisten stressiä

*Työvuorottelua on laajennettava reippaasti

*Osuuskuntia ja yhteisöllisiä hankkeita on kehitettävä voimallisesti

*Toimeentulo on taattava osa- ja tilapäistyöntekijöille

Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä

00102 EDUSKUNTA
Puh. vaihde (90) 4321, faksi (90) 432 3259

Poolia työttömille

Työttömien monipuoliseen aktivoimiseen tähtäävä Työpooli-projekti on käynnistynyt Joensuun yliopiston karjalan tutkimuslaitoksen yhteydessä. Hankkeen johtajana toimii apulaisprofessori Pertti Koistinen ja koordinaattorina tutkija Seppo Roivas. Projektiin kuuluu työpoolit neljällä paikkakunnalla, eli Joensuussa, Kiteellä, Lieksassa ja Outokummussa.

Työpoolin toiminta perustuu eri tahojen yhteistyöhön ja paikalliseen työllistämistä vastuuseen. Työpoolin toiminnassa pyritään integroimaan työvoimahallinnon, kunnan ja muiden sidosryhmien tuottamia palveluja ja niiden tarjoamia mahdollisuuksia. Työpoolin avulla etsitään ja pyritään löytämään ja rakentamaan toimivia innovatiivisia työllistämiskäsitteitä.

Työpoolin toiminta organisoidaan paikallisten työpoolien kautta. Työpoolien toimintaan kuuluvat työosuuskunnat, palvelurenkaat, starttihuolto ja mahdollisuus osallistua työpooliin tekemällä etätöitä tai muilla joustavilla työjärjestelyillä. Lisäksi työpoolin puitteissa on mahdollista vuorotella ja limittää työtä koulutuksen, kuntoutuksen ja työharjoittelun kanssa.

Työpoolin yleisiksi tavoitteiksi on asetettu:

- 1) Paikallisen vastuun ja aloitteellisuuden kehittäminen työllisyys edistämiseksi ja työttömien tukemiseksi.
- 2) Työttömien omien aloitteiden ja luovuuden tukeminen.
- 3) Työssä käyvien ja työttömyyden välisen solidaarisuuden edistäminen.
- 4) Pitkäaikaistyöttömien työmarkkinoille integroiminen.
- 5) Aktiivisen työvoimapolitiikan keinojen kehittäminen.

Työpooli on vuosina 1995-1999 toteutettava työllistämisen- ja kehittämishanke, jota rahoittavat EU:n sosiaalirahasto, työministeriö ja toimintaan osallistuvat kunnat. Hankkeesta kiinnostuneet voivat ottaa yhteyttä Seppo Roivakseen, puh. 973 - 151 2469. Karensianomien numerossa 1/96 on luvassa enemmän tietoa asiasta.

ERÄMAA KESKELLÄ SUOMEA TARJOAA:

ROKUA - KIIMINKIJOKI - OULUJOKI - OULUJÄRVI

- * Rokualla loistavat ulkoilumaastot kunto- ja kylpyläpalveluineen
- * Kiiminkijoen - saalisvarmimman meritaimenjoen
- * Oulujoen alueen korkeatasoiset palvelut
- * Oulujärven ulapat, saaret ja palvelut

Majoituspalveluita:

Rokuan Kuntokeskus	981-5423 100	Rokuanhovi	981-5424 600
Merilän Kartano	981-5421 128	Kurttilan Mökkimajoitus	981-5424 144

Kysy majoittajilta ohjelmapalveluista! Tilaa uusi esite:
UTAJÄRVEN KUNTA, matkailuinfo, 981-5422 575

RUOKA PANKKI
APUA TARVITSEVALLE

Korttelitoimintaa Kotkassa

Tarkkaavaiset Karensisanimien lukijat ovat ehkä kiinnittäneet huomiota siihen, että lehden palstoilla ei ole juuri näkynyt tietoja työttömien toiminnasta Suomenlahden itäisellä rannikko-alueella.

Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että työttömyys olisi vähäinen ongelma tällä seudulla tai, että toiminnastamme kertovia tietoja ei olisi kaivattu lehden taholta. Syynä on ollut paikallisen työttömien toiminnan sisänlämpävyys ja vähäisyys.

Kesäkuussa 1995 perustettu Ete-lä-Kymen Työttömät-EKYT ry pyrkii sekä tehostamaan työttömien omaehtoista toimintaa Kotka - Hamina seudulla, että myös tiedottamaan toiminnasta mm. Karensisanimien välityksellä. EKYT ry on alusta alkaen määritellyt toimintansa keskeiseksi tarkoitukseksi työttömien edunvalvonnan toimialueellaan.

Ja työtä tällä saralla toki riittää, sillä työttömyysaste mm toiminta-alueemme keskeisissä kunnassa, Kotkan kaupungissa, pysyytelee sitkeästi yli 20 %:ssa. Se tarkoittaa, että työttömiä on 5000 - 5500. Avoimia työpaikkoja taas on 50 - 100. Teollisuuden rakenemuutoksen synnyttämään työpaikkavajeen kiinnikurominen on useaan otteeseen todettu perin vaikeaksi alueella, missä esimerkiksi pienyritystoiminnan perinne on varsin "ohut". Tästä kertoo se, että työttömyysaste alueellamme ei ole alkanut laskea valtakunnallisia keskiarvoja vastaavasti, vaikka tuotanto onkin kohonnut valtakunnallista keskiarvoa enemmän!

Nuorisotyöttömyys ykkösasiana

Ensimmäiseksi toimintateemakseen EKYT ry valitsi nuorisotyöttömyyden, josta tiedottamisen välineeksi käynnistettiin kampanja otsikolla "Työön Euroopassa - Unemployed in Euro-

pe". Kampanja-suunnitelma sai yleisesti ottaen myönteisen vastaanoton. Sen pohjalta myös Tasavallan Presidentti Martti Ahtisaari suostui yhdistyksen anomuksesta kampanjan suojelijaksi poikkeuksellisen kireästä aikataulusta huolimatta.

Kampanjan avajaisilaisuudessa 30.08.1995 olivat paikalla mm TVY ry:n puheenjohtaja **Mårten Grönholm** sekä alueen kansanedustajista **Pentti Tiisanen**, **Matti Vähänäkki** ja **Kari Häkämies**. Tilaisuudessa käytiin mielenkiintoista keskustelua aiheesta ja Mårten Grönholmilla oli tuominaan myönteisiä terveisiä TVY ry:n edustajien osallistumisesta "Sor-san työryhmän" kokoukseen.

Kampanjan tavoitteena ollut tiedottaminen (nuoris)työttömyydestä alueen oppilaitoksissa ei resurssien puutteen ja asian "uutuuden" vuoksi toteutunut suunnitellussa laajuudessa. Olemme EKYT ry:n piirissä kuitenkin vakuuttuneita siitä, että tällä keskustelunavauksella on tärkeä merkitys tulevan toiminnan onnistumisen kannalta.

Korttelitoiminnassa laajaa yhteistyötä

EKYT ry:n toimintaohjelmassa työttömien aktiivoinnin keskeiseksi välineeksi on määritelty ns. korttelitoiminta. Toimintamallin kehittämisessä keskeisiä lähtökohia ovat olleet työttömien jokapäiväisen toiminnan suuntaaminen välittömään asuinympäristöön, matkustusongelmien eliminointi toimintaan osallistumisen esteenä, julkisten palvelujen heikentämisestä "reuna-alueilla" aiheutuvien ongelmien lieventäminen, tietotekniikan luomien mahdollisuuksien hyödyntäminen jne. Malli on saanut myönteisen vastaanoton ja sen kehittämiseen on osoitettu kiinnostusta mm. Työväen Sivistysliitto TSL ry:n TyönSuomi-projektin taholta.

Korttelitoiminnan taustalla on myös pyrkimys keskusteluilmastoon kehittämiseen työttömyysongelman ratkaisemisen kannalta myönteis-

mäksi. Sen tavoitteena on työttömien ja muiden asukkaiden yhteistoimintaedellytysten parantaminen asuntoalueilla ennakkoilulojen ja "lokeroitumisen" torjumiseksi. EKYT ry näkeekin tehtävänä paitsi asuntoalueilla toimivien työttömien pienryhmi- en toiminnan tukemisen mm. ko-koontumistilojen hankinnassa ja tiedottamisessa, myös näiden ryhmien piirissä kehittyvien työllisyyttä ja työttömän asemaa parantamaan tar-koitettujen aloitteiden kehittämisen ja julkittuun keskusteluissa päättäjien ja muiden asioista vastaavien kanssa käytävissä keskusteluissa.

Mukaan sinne missä tapahtuu

Yhdistys on asettanut tavoitteekseen lähettää edustajansa seuraamaan kaik-kia julkisia työllisyyteen ja työttömän asemaan liittyviä päätöksenteko- ja tiedotustilaisuuksia kuten esimerkiksi kunnallisvaltuustojen kokouksia ja työvoimaviranomaisten ym tilaisuuksia.

EKYT ry:n edustajana Työttömien ja päättäjien kohtaamisessa Turussa 24. - 25.08.1995 oli allekirjoittanut. Tilaisuuden järjestelyjen kireästä aikataulusta ja joidenkin päättäjien poisjäännistä huolimatta yleinen vaikutelma tapahtumasta on myönteinen.

Odotammekin täällä mielenkiinnolla sekä ko. tilaisuudesta annista lu-vaava olevaa kirjaa, että suunnitelmia vastaavien tilaisuuksien järjestämisestä tulevaisuudessa.

EKYT ry on asettanut päämääräkseen myös kansainvälisten yhteysien kehittämisen. Yhdistyksen puheenjohtaja **Hans Brunila** osallistui ENU:n vuosikokoukseen Itävalan Grazissa 23. - 29.10.1995.

EKYT ry tulee perehtymään em. kokouksen tuottamaan aineistoon ja julkistamaan sitä paikallisille yhteis-työtaidoille. Tavoitteenamme on myös hyödyntää ENU:n toiminnan kautta syntyviä yhteyksiä oman toi- mintamme kehittämisessä.

Tulemme näkymään lehdenkin palstoilla

Yhdistyksen toiminnan kehittämistä ovat haitanneet ennen kaikkea ta- loudellisten resurssien ja toimittilan puute. Käytössämme oli heinä-elo-kuun ajan väliaikainen toimisto Kot-kan Opiston tiloissa, mikä huomatta- vasti helpotti toiminnan käynnistä- mistä. Tämän jälkeen olemme olleet neuvotteluyhteydessä Kotkan kau- pungin edustajiin ja pidämme toimi-

tilaongelman myönteistä ratkaimista lähtökoina varsin todennäköisenä.

Vähäistä toimintaresurssista huo- limatta EKYT ry on toimintansa en- simmäisellä puolivuotiskaudella saa- vuttanut keskeiset päämääränsä. Kun olemme selvinneet alkuhankaluuk- sista tulemme täyttämään paikkamme työttömien alueellisenä edunvalvoja- na jatkuvasti paremmin ja tulemme myös näkymään tämän lehden pal- stoilla.

RALF RUOTSALAINEN

Vuorovaikutus ja ongelmaratkaisutaidot

Ryhmien kanssa työskenteleville, vapaaehtoistyöntekijöille ja itsensä kehittämistä kiinnostuneille.
 * Työnarkomania 24.1. (Tommy Hellesten)
 * Ryhmädynamiikka 25.1. ja 2.-3.2.
 * Itsensä ilmaisun taidot 9.-10.2.

Jos tapahtuisi ihme 9.-10.2.96

Myönteinen ajattelu työvälineenä arkipäivän tilan- teissa - perheter. Pekka Hämäläinen (pe iltala).

Tiedustelut, ilmoittautumiset puh. (90) 753 0014.

HELSINGIN
EVANKELINEN
OPISTO
Kirstinkatu 1, 00530 HELSINKI.
Puh. (90) 735 700, fax (90) 735 200

Opiskele itseäsi ja elämää varten!

Kotiavustajakurssi 2.1.-15.3.1996
yrittäjäpainotteinen ammatillinen peruskurssi

Venäjää Karjalassa 2.1.-29.3.1996
venäjän kielen ja kulttuurin alkeiskurssi

Kudontakurssi 8.1.-29.3.1996
kudonnan perusteita käyttänonnollaisesti

Peruskoulu plus 8.1.-24.5.1996
arvosanojen korottamismahdollisuus

Kiteen **Evankelinen**
KANSANOPISTO

Pyydä esitteitä. Hakemukset 8.12.1995 mennessä.
Opistontie 7, 82500 KITEE, puh./fax. (973) 412 441

NIKAMA-, NIVEL- JA HIERONTATERAPIAN LINJA 22.1.-31.5.1996
Sopi vasta-alkajille ammattiin suuntautuvana perusopintona ja hieronnan käytö- tutkintoon tähtääville. Sisältää myös PERUSLÄÄKETIETEEN KURSSIN.

Valmiuksia, ideota ja innostusta ohjaajan tehtäviin, ohjaajiksi ja opetusallale aikoville **ASKARTELUN JA OHJAJUSTAIDON KURSSI 2.1.-31.5.1996 (19 VKOA)** Erilliset jaksot mm. ohjaajakurssi ja nukketheaterikurssi. Monipuolisia askartelu- ja käsityötaitoja. Kurssin sisältö toteutetaan 1-2 vkon jaksosina, voit suorittaa koko kurssin tai Sinua erityisesti kiinnostavat jaksot!

OTA YHTEYS, TILAA ESITTEITÄ JA KYSELE LISÄTIETOJA!

KAUHAJOEN
EVANKELINEN
OPISTO

Järvikyläntie 92, 61850 KAUHAJOKI AS.
puh. 963-232 1220, fax. 963-232 1619

"Ruokapankki" aloitti Tampereella

Seurakuntien diakoniatyöntekijät ovat jo noin vuosi sitten esittäneet dia- koniakeskukseksi "ruokapankin" per- rustamista Tampereen seurakuntien diakoniatyölle.

Saman suuntaisia esityksiä on tullut elintarviketeollisuuden taholta sekä yksittäisiltä ihmisiltä, jotka tuntevat vastaavanlaisten "Food Bank" ien toi- mintaa Keski-Euroopassa. Ruoka- pankista on mahdollista saada sään- nöllistä tukea peruselintarvikkeiden muodossa.

Tällainen avustustapa on katsottu järkeväksi lähinnä kahdesta syystä. Ensimmäinen monella vaikeuksiin jou- tuuneella on suuria ongelmia pienten tulojensa priorisoinnista: ensiksi vuok-

ra ja sähkö, sitten ruoka- ja sairasku- lut, sitten vasta muut. Usein esim. lai- nanhoito ylittää kaikki muut. Tai toi- nen ääripää on että vuokra jää mak- samatta. Ruokaa ei osata hankkia edullisina peruselintarvikkeina. Siksi ei diakoniatyön ole järkevää antaa ra- haat tai ostolupia kauppaan.

1. Ruokapankin avunsaajista päät- tävät seurakuntien diakoniatyöntekijät ja kaupungin sosiaalityöntekijät.

2. Ruoan jakelu tapahtuu diakonia- työntekijöiden toimesta heidän omis- sa toimipisteissään.

3. Diakoniatyökeskus varautuu mak- samaan ruokapankin varastointikulut (tilavuokra yms.) Kustannusarvio on noin 4.000 mk kuukaudessa.

Ensimmäisen toimintavuoden jäl- keistä ruokapankin taloudenhoitoa on mahdoton lähteä tässä vaiheessa selvittämään. Joka tapauksessa hanke ehtii sinä aikana osoittaa elinkelpoi- suutensa.

Se joko jatkaa verkostopohjaisen ta- loudenhoiton turvin, jolloin tarvittavat päätökset seurakuntayhtymän osalta tehdään vuoden 1997 budjetin käsit- telyn yhteydessä. Tai sitten hanke rau- keaa aiheuttamatta lisärasitteita tule-ville vuosille.

ESPOON HOTELLI- JA RAVINTOLAOPPILAITOS

LAKELANKATU 1 02770 ESPOO

!!! ALOITUSPAIKKOJA JÄLJELLÄ !!!

- HOTELLI- JA RAVINTOLA- JA SUURTALOUS- ALAN PERUSKOULUTUS 15.1.1996 - 12.12.1997** 80 ov
Koulutus toteutetaan yhteistyössä Leppävaaran ja Matinkylän ammattioppilaitosten kanssa.
- SUOMI KANSAINVALISEN PALVELUYMPÄRISTÖNÄ**
8.1 - 17.5.1996 17 ov
Lisää oman maan kulttuurin ja matkailun tuntemustasi ja opi kieltä!
- RAVINTOLAKONDIITTORIKOULUTUS**
8.1 - 17.5.1996 17 ov
Opi loihittamaan suussaslavia konditoriatuotteita ravintolan keittiössä!
- KOKIESTA TARJOILUJAKSI**
8.1 - 17.5.1996 17 ov
Laajennat keittiötyön asiantuntemustasi salin tehtäviin!

Pääsyvaatimukset: Kohta 1. Kiinnostus hotelli-, ravintola- ja suurtaulosalalle. Kohta 2. Alan peruskoulutus ja 2-vuoden työkokemus alalta. Kohta 3. Kokin koulutus ja 3-vuoden työkokemus. Kohta 4. Kokin koulutus ja 2-vuoden työkokemus. Koulutus on monimuotokoulutus; lähiopetuksen osuus 60% ja iteopiskelun osuus 40%. Lähiopetus on iltapäivästä ma-to klo 16.00 - 21.00.

HAKU: Lähetä heti, viimeistään 30.11.1995 mennessä vapaamuotoinen hakemus koulu- ja työtodistusjäljennöksiin oppilaitoksen osoitteella.

Lisätietoja puh. 8591 6663 kurssisihteer
Jaana Matilainen tai 8591 6662 aikuis- koulutusjohtaja Riiva Suomalainen.

"JATKETAAN IHMISOIKEUSLINJ

Nuorten työttömien ihmisoikeudet ensi kertaa esillä Vapaaehtoisuutta tuettava

Kun on nuori, rahaton ja työtön, ovat valinnat vähissä. On eräänlaista ikärasismia ja sukupuolviittoriä, että nuorille voi esittää millaisia vaatimuksia tahansa. Ei siinä SAK jyrähdä, ei kirkko korota ääntään, ei tunne laki suojaa, kun nuori pannaan valitsemaan kahdesta mahdottomasta vaihtoehdosta.

Näiden kysymysten ääreen kokoontui noin 60 työttöntä nuorta ja 15 heidän parissaan työskentelevää Seurakuntaopistolla Järvenpäässä. Työttömien Valtakunnallisen Yhteistointajärjestön (TVY), Kirkon diakonia- ja yhteiskuntatöiden keskuksen (KDYK), Kirkon nuorisotyön keskuksen (KNK) ja Seurakuntaopiston järjestämät nuorten työttömien ihmisoikeuspäivät olivat jatkoa samojen tahojen vuosi sitten järjestämille Suomen ensimmäisille työttömien ihmisoikeuspäiville.

Alle 20-vuotias vailla ammattikoulutusta oleva nuori joutuu ensi vuodelmalusta valitsemaan jättääkö ottamatta 118 markkaa päivässä, vai lähteä toiselle puolelle maata pakkokurssille tilastoja putsamaan. "Parempi pakkokurssit kuin pakkotyöttömyys", vastasi työministeri Liisa Jaakonsaari työttömyystilastojen putsauskurssista vastaan protestoineille nuorille. Muita vaihtoehtoja ei ministeri tuntenut.

Seurakuntaopistolla Järvenpäässä kokoontuneet työttömät nuoret tunsivat muitakin vaihtoehtoja: työtä, koulutusta ja vapaaehtoistyötä vastaan nuorilla ei ollut sanomista. Kritiikki kohdistui nuorten ihmisoikeuksien ja toimeentulon polkemiseen, vaikka se olisi puettu aktivoinnin kuorutukseen.

Kolme päivää kolmessa työryhmässä työskennelleiden nuorten ajatukset on julkaistu tämän aukeaman

oikeassa reunassa. Niissä ja päivillä käytetyissä puheenvuoroissa korostui monella tavoin nuorten kansalaisaktiivisuus, josta palkitsemisen sijasta rangaistaan nykyisellään.

Päivien aineisto, lehdeleikkeet, jatkosuunnitelmat ja Karensissanomien tämä numero lähetetään päivien osantottajille. Keskustelu nuorten esiin nostamista teemoista jatkuu lehtemme seuraavassa numerossa helmikuun alkupuolella, johon osantottajien kirjoitukset ovat tervetulleita. Tavoitteena on pitää nuorten työttömien tapaaminen maaliskuun lopulla Joensuussa TVY:n vuosikokouksen yhteydessä.

Aukeaman teksti ja kuvat:
HANNU OITTINEN

Ensimmäiselle työttömien nuorten ihmisoikeuspäiville kokoontui n. 60 nuorta ja 15 heidän parissaan työskentelevää.

Tatjana ja Alexandrin ihmisoikeudet: Venäjällä suomalaisia, Suomessa venäläisiä

Alexandr ja Tatjana olivat mukana nuorten työttömien ihmisoikeuspäivillä viiden inkeriläisnuoren ryhmässä. Kie- li- ja kulttuurinajat varmaan vaikuttivat siihen, että he eristyivät päivillä omaksi porukakseen. Ei osattu lähestyä puolin eikä toisin.

Turussa asuvat nuoret Alexandrin olivat Suomessa kuusi vuotta. Tullessaan Suomeen hän oli paljon tekemisissä suomalaisnuorten kanssa, joten hän oppi kielenkin hyvin. Hän oli pari vuotta toisissa, sitten hän opiskeli tietotekniik-

Alexandr on tekemisissä eri kulttuureissa olevien nuorten kanssa, kuten kroatien, iranilaisten ja somalien. Hänen mielestään Suomeen tulevien nuorten olisi rohkeasti omaksuttava suomalainen kulttuuri. Vanhempien olisi autettava lapsiaan tässä. Venäjällä tulleena hänen on ollut helpompaa suomalaisista kuin esimerkiksi iranilaisten.

Tatjana ja Alexandrin ovat silloin tällöin tavanneet ihmisiä, jotka osoittavat vihaansa heille heidän venäläisyytensä

Inkeriläisryhmä kuunteli tarkkaavaisena yrittäen yllittää kieli- ja kulttuurinajat.

kaa mutta ei ole saanut aliansa liittyyvä töitä. Tatjana on ollut Suomessa nyt kolme vuotta. Häntä pelottaa keskustella suomenkielillä, koska ei tunne vielä osaynsä sitä. Tatjanan toiveena on päästä opiskelemaan. Hänen tulevaisuuden haaveenaan on voida työntyä venäjänkielen antoan esimerkiksi kullakina.

Turussa asuvat nuoret selvittelevät rällä hetkellä, miten työttömyystoimisto voisi auttaa heitä perustamaan omaehtoisen työtönnille-opiskeluryhmän edesauttamaan heidän työllistymistään Suomessa. Ihmisoikeuspäivilläkin he osoittivat enemmän käynnön tietoja.

sa vuoksi. Venäjällä heitä pidetään suomalaisina, jaällä heitä pidetään venäläisinä. Kuitenkin jutellessamme näistä ilmiöistä ja rasismista he lähes yhteen ääneen toteasivat niiden ilmenevän työmakaylläytymisestä. Yksittäisten ihmisten koluttaminen on avoimempaa ja kaikenlaisista asioista voidaan keskustella.

Tulevaisuutta kumpikin odottaa luottavaisin mielin. Alexandrin sanookin, että tulevaisuus riippuu meistä itsestämme.

KATJ HELAN

Työministeri Liisa Jaakonsaari:

"Henkiset esteet vakavin vaara"

Valtio patistelee alle 20-vuotiaita työttömiä nuoria koulun penkille tai työharjoitteluun ensi vuoden alusta. Opiskelu tai harjoittelu on työmarkkinatuen ehto, kertoi työministeri Liisa Jaakonsaari työttömien nuorten ihmisoikeuspäivillä Järvenpäässä keskustelutilaisuudessa.

Työministeriön valmistelussa oleva suunnitelma, jolla pyritään aktivoimaan nuorisotyöttömyydestä kärsiviä, sai päivien nuorilta välittömän vastalauseen.

"Parempi pakkokurssit kuin pakkotyöttömyys" Jaakonsaari totesi vastalauseeseen.

Työministeri Liisa Jaakonsaari ja opetusministeri Olli-Pekka Heinonen vastaanottivat ihmisoikeuspäivien päättyessä nuorten viestit päättäjille. Nuoret työttömät arvostelivat työl-

listettyjen kovia asenteita, median luomia leimoja, palkankorotusvaatimuksia, ylittöiden tekoa, mekaanista pakkokoulutusta ja pakkotyöllistämistä, vapaaehtoistyön kieltoa ja työttömyysbyrokratiaa.

Jotkut nuoret olivat valmiita työmarkkinoiden joustoihin ja nk. 2 x 6 tuntiin -järjestelmään. Olennaista on nuorten mielestä, että nuori työnhakija saisi itse kertoa tarpeensa ja sen jälkeen yksilöllistä tukea tulevaisuuden suunnitelmiansa.

Työministeri Liisa Jaakonsaari näki työttömyyden vähentämiseen jomonia mahdollisuuksia. Työtä voi jaksaa eri tavoin: ensi vuoden alusta vuorotteluvapaa turvin, osa-aikaisiin tai 2 x 6 tuntiin turvin. Myös vapaaehtoistyö tulee sallia ilman korvausten menetyksiä.

Sen sijaan Jaakonsaari ei yksiselitteisesti kannata eläkkeelle siirtymisen helpottamista. "Se on monimutkaista ja kallista ja tuottaa ikärasismia, kun yli 40-vuotiaista aletaan katsoa kieroön työpaikalla."

Ministeri Olli-Pekka Heinonen alleviivasi Jaakonsaaren tavoin luottamuksen hengen luomista ja solidaarisuutta tulevaisuuden rakentamisessa. "Koulutettu nuori on kaikkien tutkimusten valossa perämmässä asemassa työhön pyrkijänä kuin kouluttamaton", Heinonen korosti.

Olli-Pekka ja Liisa kuulolla. Nuoret eivät käyttäneet virastokieltä.

ALLA KUNNES ASIA ON SELVÄ"

Pete Lukkala, 17 vuotta:

"Kannatti käydä"

Työttömien nuorten Lastu-projektissa Tampereella painetaan työtä joka lähtöön. Finlaysonin entisessä tehdashallissa korjataan polkupyöriä, rakennetaan näyttelylavasteita, siivotaan, tehdään pihatöitä ja kaikkea siltä väliä.

Lastua vetävä sosiaalityöntekijä Ilkka Peltomaa sai viisi poikaa innostumaan nuorten työttömien ihmiskoulukselle Järvenpäähän. Yksi mukana olleista oli 17-vuotias Pete Lukkala. Hän on juuri päässyt työmarkkinatuella puolen vuoden työllisyysjaksolle.

- Kyllä siellä kannatti käydä, vaikka ei sieltä kovin paljon jäänyt mieleen. Ohjelman olisi pitänyt olla jotain käytännöllisempää, vaikka työnhaunuihin työmarkkinatukeen liittyvää. Kuvittelin, että siellä olisi enemmän nuoria, pohtii Pete Lukkala.

Autonkuljettajan hommista haaveileva Pete on tyytyväinen, että on tekemistä ja että liskat kaksinkertaistuivat. Hän jää odottamaan lehden ilmestymistä, että saisi lukea mitä muut mukana olleet ovat tapahtumasta ajatelleet.

- Kannatti olla mukana, vaikka enemmän olisi pitänyt saada käytännön tietoa, sanoo Pete Lukkala Finlaysonin verstaalla.

Pakkotoimia ja sukupolviterroria vastaan

Jos päättäjät kuvittelevat aktivoivansa nuoria pakottamalla nämä työhön tai koulutukseen minimaalisella korvauksella, he erehtyvät. Tätä mieltä oli kanavatyöskentelyn tuloksia esitellyt tamperelainen Pia Hiltunen.

- Tulevaisuuden pitkäjänteinen suunnittelu on mahdotonta, jos nuoret viranomaispäätöksillä pakotetaan ottamaan vastaan epämieliekistä työtä tai koulutusta, josta saatavalla korvauksella ei edes tule toimeen. Pia Hiltunen muistutti.

Lamauttavan pakkotyön sijaan vaa-dittiin työttömien kansalaisten rohkaisua ja kannustamista, jossa myös median pitäisi käyttää valtaansa nykyistä rohkeammin. Tästä huomautti arjen ongelmia käsitelleen kanavan vetäjä Mika Lähti Suolahdesta.

Sukupolviterroria, sanoi tutkija

Nuorten suhdetta työhön väitöskirjassaan tutkinut Kari Nyssölä totesi,

että nuoruus merkitsee vallan puutetta ja alistaisuutta. Työmarkkinoilla se merkitsee joutumista huonoihin ja alipalkkattuihin töihin, vaikka nuoret yleensä ovat paremmin koulutettuja kuin vanhemmat ikäluokat.

- Tilanteessa on sukupolviterroria, sillä keski-ikäiset maksattavat etuna polkemalla nuorten etuja. Säästöt on kohdistettu nuoriin, työllistämistimet eivät tue nuoria, sanoi tutkija Kari Nyssölä.

Lisäksi nuoria syyllistetään ja leimataan puheilla pullamössösukupolvesta. Päälle päätteeksi ihmetellään, miksi nuoret eivät kapinoi.

- Nuoret eivät nouse kapinaan, koska ikäluokat ovat pieniä, eikä nuorilla ole yhtenäistä kulttuuria, arvo- ja aatemaailmaa. Lisäksi suoran toiminnan perinteet puuttuvat, eikä nuorilla ryhmänä ole omaa edunvalvontajärjestelmää.

Kanavat

KANAVA 1: MITEN AKTIVOITUIA TYÖTTÖMÄNÄ

Media-, ja tiedotusvälineet:

Median valtaa käytettävä positiivisessa mielessä työttömyyttä vastaan eli median tehtävänä on toimia nuorten aktiviteetin innoittajana.

Työttömyys-leima:

On tapahtuttava arvojen muutos. Työttömyyttä ei saa pitää itsestään-selvytenä ja ratkaisemattomana, vaan se on mielletävä ongelma, johon etsitään vilpittömästi ratkaisua. Työttömyys ei saa olla leima otsassa, joka alentaa ihmisarvoa, vaan se on nyky-yhteiskunnassa hyväksyttävä realiteetti.

Vapaaehtoistyö, työtä?:

Työttömällä on oltava oikeus tehdä vapaaehtoistyötä ilman että hän menettää perustoimeentulonsa. Vapaaehtoistyö aktivoi työtöntä toimimaan

omaksi ja yhteiskunnan hyväksi. Se antaa nuorille mahdollisuuksia saada kokemuksia työelämästä ja innovoit työllistämään itse itsensä. Yritykset ja työnantajat eivät saa kuitenkaan käyttää tätä työn muotoa keinona saada ilmaista työvoimaa.

Valtio, kaupungit ja kunnat:

Tukimuotojen ja työvoimapolitiisten ratkaisujen käytännössä ei saa olla alueellisia eroja. Työllistävien ja tukkevien organisaatioiden toiminta on oltava yhtenäistä. Se että asuu Helsingissä tai Nuorgamissa, ei saa vaikuttaa saatavien palvelujen tai tukitoimenpiteiden laatuun tai tasoon. On ehdottomasti muistettava myös se, että ne jotka työskentelevät organisaatioissa, kuten työvoimatoimistoissa, ovat motivoituneita ja epäitsekkeitä.

Byrokraatia pois:

Turhantärkeä ja epädynaaminen byrokraatia on poistettava organisaatioiden toiminnasta. On käytettävä mallis - tai kaupunkilaisjärjkeitä asioiden hoidossa.

Inhimillisuus:

Ongelmat, kuten työttömyys ovat ihmisten aiheuttamia, ja siten myös ratkaistavissa. Työtön ei ole kalpea ote tilastoissa, vaan ihminen joka on lihaa ja vertä, joka haluaa toimia vastuullisesti yhteiskunnassa. Jokaisen ihmisen on omalta osaltaan, tässä ja nyt, mietittävä mitä tehdä tai miten aloittaa työttömyyden ongelman ratkaisemisen.

KANAVA 2: NUORTEN TYÖTTÖMIEN ARKIPÄIVÄN ONGELMAT

"Pakkotyöllistäminen" ja "pakkokurssit":

Työvoimatoimistossa työttömän työnhakijan toiveet tulisi ottaa huomioon.

Työtön työnhakija voisi ilmoittaa vaikka kolme alaa, joista on kiinnostunut, ja jos näille aloille on työtä tarjolla, niin silloin hän ei voisi kieltäytyä tarjotusta työstä saamatta karensia.

Mutta jos työttömälle tarjotaan työtä, josta hän ei ole kiinnostunut, niin silloin hän voisi kieltäytyä ilman jälkiseurauksia.

Tämä sama koskisi myös tarjottuja kursseja.

Ainainen työllistäminen ja kurssit-

täminen töihin, jotka eivät ole hakijasta mielekkäitä, turhauttavat suunnattomasti.

Jokaisella työttömällä tulisi olla oma "työkkärin täti", joka antaisi yksilöllistä ohjausta ammatinvalinnassa. Hänen tulisi olla perehtynyt sekä koulutuksellisiin ja ammatillisiin kysymyksiin.

"Tulevaisuuden suunnittelu lähes mahdotonta":

Opiskeluun lähteminen on suuri riski nuorelle, koska hän joutuu ottamaan pakosti opintolainaa ja näin joutuu velkakierteeseen, mutta jos ei opiskele, ei ole suuria mahdollisuuksia

saada töitä.

Itsenäistyminen on lähes mahdotonta, koska ei ole mahdollisuutta rakentaa itselleen turvallista ja velatonta tulevaisuutta.

Suomalaisen nuorenmiehen on vaikeaa suunnitella mitään, koska hän joutuu suorittamaan asevelvollisuuden, ja vasta tämän jälkeen hän voi katsoa eteenpäin.

Myöskään se ei ole yhtään kivaa, että asevelvollisuus katkaisee työttömyyden vaikka armeija tai siviiri on pakollinen.

KANAVA 3: TYÖN UUSJAON MAHDOLLISUUDET

Asenteet:

Ihmisten itsekkyys pienemmäksi, esim. ylittöistä kieltäytyminen. Työntekijöiden ja työnantajien jousto työelämässä.

Kuuden tunnin työpäivä:

Toimeentulon turvaaminen yhdestä palkkatyöstä.

Työ työstä-malli:

Toisen tekemä työ maksetaan vastatyöllä. Mallille luotava oma verotusjärjestelmä.

Vapaaehtoinen omaishoitorahaus:

Ajalta kerryttävä, eläkettä. Omaishoitajan vapautuvaan työhön työtön.

Työttömyyden kierrätys:

Työttömyys pakolliseksi, jokainen työntekijä työttömäksi puolen vuoden ajaksi esim. joka viides vuosi.

Ylityökielto:

Ylittöiden teettäminen tehtävä niin kalliiksi työnantajalle, että on halvempi palkata uusi työntekijä.

Eläkkeelle siirtymistä helpotettava:

Koskisi yli 55-vuotiaita. Eläkeläinen ei saa tehdä palkkatyötä. Eläkkeille

yliraja.

Koneiden verotus:

Ihmisten palkkaamisesta tultava edullisempaa kuin koneistamisesta.

Työllistämismallit takaisin:

Koskisi valtiota, kuntia ja yksityisiä yrittäjiä. Palvelualoilla ALV:a pienennettävä.

Työvoimapolitiikka ensisijalle budjettia laadittaessa

Paneeli vastaamassa tiedotusvälineille. Vasemmalta Mika Lähti, Pia Hiltunen, Märten Grönholm, Ilkka Sipiläinen, Ilpo Heltimoinen, Kati Helin ja Mika Ijas

Köyhyyttutkija Matti Heikkilä: Nälkä on Suomessa todellisuutta

- Suomessa on perinteisesti ollut sellainen melko suuri huono-osaisten ja pienituloisten ihmisten ryhmä, josta osa näkee, ainakin ajoittain, nälkää. Sen lisäksi on melkoinen joukko umpiperään ajautuneita ihmisiä, jotka ovat olleet melko hyvätulaisia, mutta ovat esimerkiksi konkurssin tai kahden asunnon loukkun joutumisen vuoksi ajautuneet vaikeuksiin ja saattavat nähdä jopa nälkää, sanoo STAKES:in tutkimuspäällikkö **Matti Heikkilä**.

Heikkilä tutustui 14. marraskuuta Varkauden työttömien toimintaan Kansankuppilassa järjestetyssä tilaisuudessa. Puheenvuoro synnytti vilkkaan keskustelun ajankohtaisuutensa vuoksi, sillä Varkauden ev.lut. seurakunnan aikoo lopettaa työttömille ja muille vähäosaisille tarkoitetun ruokailun.

Eräät seurakunnan työntekijät ja päättäjät perustelevat päätöstään mm. sillä, että ruokailu ei ole tavoittanut eniten apua tarvitsevia, esimerkiksi työttömien lapsiperheitä, ja että ruokailemassa on käynyt myös "epäsosiaalista" aineista.

Työttömien yhdistyksen aktivistien mielestä on epäoikeudenmukaisista lopettaa ruokailu siksi, että esimerkiksi jotkut alkoholiongelmaiset työttömät ovat sen ansiosta saaneet muuttaman lämpimän aterian, jotka voivat olla heille viikon ainoat.

- Kansainvälinen lehdistö on tehnyt johtopäätöksiä paljolti niiden televisio kuvien perusteella, jotka kertovat Kallion leipäjonoista Helsingissä, kertoo köyhyyttä mm. väitöskirjassaan tutkinut **Matti Heikkilä**.

Heikkilän mukaan Helsingissä on sellaisia kaupunginosia, joissa jopa 40 prosenttia ihmisistä on työttömänä. Niissä syntyy työttömien alalukutuu- reja, joissa elämäntavat ja suhde työhön muuttuvat.

Matti Heikkilä kysyy kärjistään, onko toivotun kaltaisia "kilttejä hädänalaisia perheitä" todellisuudessa olemassa, vai suuntautuko heille tar- koitettu apu "aggressiivisille alkoholisteil- le". Hän kysyy Varkauden seurakuntiin viitaten, ovatko seurakun- tien vapausasteet suuremmat kuin esimerkiksi kunnallisen sosiaalitoi- men.

Suomalaiset köyhyyttutkijat pohti- vat mm. sitä, missä määrin työttömyys yksinään riittää yhteiseksi nimittäjä- si kun ihmisiä pyritään organisoimaan yhteiseen toimintaan. Parhaassakin ta- pausessa vain osa työttömistä tulee mukaan esimerkiksi työttömien yh- distysten toimintaan.

Työttömyysongelmaa ei kyetä rat- kaisemaan ilman poliittista toimintaa, köyhyyttutkija **Matti Heikkilä** muis- tuttaa.

MATTI MÄKELÄ

Miten nostaa työttömien järjestön arvovalta suosta?

Työttömien liike on alkanut me- nettää kiinnostavuuttaan ja uskotta- vuuttaan, arvovaltaista puhumatta- kaan. Selvä esimerkki tästä oli elo- kuinen päättäjien tapaaminen, johon päättäjät eivät tulleet. Myös työttö- myysturvan leikkaaminen viittaa sii- hen suuntaan, että järjestömme pi- detään lähinnä vaarattomana ompelu- kerhona.

TVY:n johtohenkilöitten kannattaa pohtia syitä toiseen kehitykseen, vetää oikeat johtopäätökset ja muuttaa toimintatapaan. Minä keskityn tässä pohtimaan TVY:n toimintastrategiaa vain yhden sektorin osalta: tiedotta- misen.

Tiedottamisen rooli on mielestäni jokseenkin merkittävä romahtaneen ulkoisen imagon kohentamisessa. Ka- rensissanomat on työttömien ainoa valtakunnallinen, säännöllinen ja koh- tuullisen usein tapahtuva esiintyminen. Päättäjiltä tullee palautteesta on käynyt ilmi, että he jopa lukevat Ka- rensissanomia.

Karensissanomista pitäisi kehittää valtakunnallinen köyhien ja syrjityjen äänitorvi. Lehteen pitäisi palkata pari kolme toimittajaa lisää helpottamaan järjestön tiedottajan kohtuutonta työ- taakkaa. Ilmestymiskertoja pitäisi li- sätä eduskunnan istuntokauden aikana. Tarpeen vaatiessa pitäisi toimittaa ja- keluun nopeassa tahdissa vaikkapa 8- sivuinen NNNN-EXTRA eli teema-

numero jostain ajankohtaisesta asia- sta.

Sokeutta ja tietämättömyyttä osoi- ttaa myös se, että valtakunnallisella isolla järjestöllä, jolla on jäsenjärjes- töjä ympäri maata, ei ole kokopäivä- toimista tiedottajaa. Tiedottajan ja toi- mittajan ammatit ovat nimittäin ihan eri ammatteja. Tiedottaminen on is- keväää, nopeaa, myyväää ja jokapäi- väistä.

Työttömien järjestölle annetut mil- joonat markat voitaisiin kohdentaa jär- jestön kannalta hyödyllisemmin kuin tähän asti. Esimerkiksi ruokalohon on palkattu väkeä pilvin pimein. Mutta ei- köhän nykyinen soppatarjoilu taso al- kaisi jo riittää?

Työttömät ovat satsanneet oikein mukavasti kahden ikivanhan institu- tion auttamiseen- nimittäin kirkon ja Pelastusarmeijan. Nämä kaksi suurta, valtakunnallista organisaatiota ovat perinteisesti hoitaneet köyhien ruok- kimista ja vaatettamistakin.

Miksi kilpailla hyvää työtä tekevi- en vanhojen instituutioiden kanssa? Työttömien järjestön pitäisi keskittyä tekemään sellaista työtä, mitä kirkko ja Pelastusarmeija eivät tee: Estää köy- hyden leviäminen Suomessa. Pai- nostaa päättäjiä oikeudenmukaisiin ratkaisuihin. Vaikuttaa politiikan suun- taan.

Järjestön johtoon valituilla henki-

löillä on varmasti näkemystä ja koke- musta vaikuttamisen keinoista, niitä- hän on monia. Mutta työttömien ää- nellä pitäisi olla myös painoarvoa. Pu- heenjohtaja Märten Grönholmin si- nänään oikea huhuilu esimerkiksi nelii- kantaneuvottelujen perään taitaa kai- kua tyhjyyteen- niin kauan kuin TVY ei ole uskottava painostusjärjestö.

Toivottavasti TVY:n hallituksessa on tietoa ja näkemystä yhteiskunnal- lisista asioista. Toivottavasti siellä osa- taan arvostaa myös luovuutta, ideoin- tia, näkemystä ja henkisen työn osaa- mista- eikä vain soppakauhan heilu- tusta.

Marjalisa Siira

Karensissanomien talkootyöläinen

**RUOKA-
PANKKI**
APUA TARVITSEVALLE

LOMATUKEA!

**Virkistys- ja kylpylälomat r.y. järjestää
Kylpylä-Lomakeskus PÄIVÄKUMMUSSA**

**KUNNON LOMA * virkistysloma 5 vrk
Omavastuuosuus loman hinnasta: 400 mk**
Älä päästä kuntoasi rapistumaan: Kunnan lomalla opit pitämään kuntosi ja pintasi.

**HELLITÄ HETKEKSI * kylpyläloma 5 vrk
Omavastuuosuus loman hinnasta: 500 mk**
Kun elämä rasittaa ja kaikki tuntuu pahalta: Rentoudu ja pidä itsestäsi hyvää huolta.

**MIELIKUVITUSLEIKKI * virkistysloma 5 vrk
Omavastuuosuus loman hinnasta: 500 mk**
Mielikuvituksellista ohjelmaa oman minän kanssa!

Tilaa lomakalenteri ja lisätiedot tuetuista lomistamme:
Virkistys- ja kylpylälomat r.y.
Keskustie 121, 09120 Karjalohja
puh. 912-360 0292

Linkki. Keskustelupuhelin työttömille.

Kukapa työttömän arjen parem- min tuntee kuin työtön itse.

Siksi työttömille on avattu oma puhelulinja, jossa pääsee keskustelemaan muiden työttö- mien kanssa. Omista asioistaan, isoista ja pienistä, iloista ja murheista

Ryhmäpuhelimessa voit jutella 7 hengen ryhmissä niin työttömyydestä kuin muistakin sinua koskettavista asioista. Saat virikkeitä ja neu- voja ja voit antaa niitä itsekkin.

Työttömän Linkkissä saat oman äänesi kuuluviin ja tutus- tut ihmisiin jotka tietävät mistä sinä puhut. Soita vaikka!

soita
0700
-0-
4848

Linkki numerossa
0700-0-4848.
62 p/min + ppm.
Kaikkialta Suomesta.

Linkki ilmaiseksi
to ja pe klo 14-17
numerossa 0800-9-6382.

Linkkiopastus ilmaiseksi
numerossa 0800-9-6382.

**työttömän
LINKKI**
0700-0-4848

Työministeriö, KEHA,
Sosiaali- ja terveysministeriö,
Euroopan sosiaalirahasto

Pohjoiskarjalaiset saivat töitä: TVY:n vuosikokous maaliskuussa Joensuussa

- Töitä on luvassa älyttömästi, virnistää puheenjohtaja Kimmo Vartiainen kertoessaan, että Aktiiviset työnhakevat r.y. on saanut TVY:n seuraavan vuosikokouksen järjestettäväksi Joensuuhun. - Odotamme kokoukseen edustajia yli 160:sta yhdistyksestä eli yhteensä noin 300:ta osanottajaa. Järjestelyistä löytyy myös hyvä tilaisuus yhteistyöhön, joten kokousta varten perustettuun työryhmään valittiin jäsenet Ilomantsin, Kontiolahden ja Nurmeksien yhdistyksistä joensuulaisten lisäksi, kertoo puheenjohtaja Vartiainen.

- On hieno juttu tehdä jotain tällaista yhdessä, tuumii työryhmään kuuluva Hilka Pitkänen Kontiolahden työttö-

mien yhdistyksestä. Hänen mielestään voimat kannattaakin koota, sillä pohjoiskarjalaiset yhdistykset ovat vielä aika pieniä jäsenmääriltään. - Sitäpaitsi mehän olemme vielä kuntanaapureitakin, muistuttaa Hilka Pitkänen.

Vuosikokous pidetään 28. - 29.3.96 "melkein Joensuun torilla" eli aivan kaupungin keskustassa evankelisluterilaisessa seurakuntakeskuksessa, josta löytyy kokousvälelle riittävän suuri sali ja sen lisäksi pienempiä kokoushuoneita, tilaa tiedotukselle sekä keittiö ja ruokasali. Ja vain parin askeleen päässä seurakuntakeskuksesta ovat ensimmäiset majoitustilat.

Pieni mutta sisukas

Joensuussa toimiva työttömien yhdistys, Aktiiviset työnhakevat r.y., on perustettu kolme vuotta sitten ja tällä hetkellä yhdistys kasvattaa toimintaansa kaupungissa monilla eri alueilla. - Tässä voisi sanoa niin, että kun pari vuotta sitten kyselimme, että voitaisko päästä mukaan johonkin hommaan tai kokoukseen, niin nyt meitä pyydetään niin moneen paikkaan, ettei tahdo aika riittää, luonnehtii puheenjohtaja Kimmo Vartiainen vuoden aikana tapahtunutta muutosta. - Teemme yhteistyötä mm. työvoimahallinnon, kaupungin peruspalveluvieraston ja ev.lut. seurakunnan kanssa ja HYVE-projektissa rakennamme järjestöjen välistä yhteistyötä ja tiedotusta. Koko toimintamme tähtää kuitenkin aina työttömien työkyvyn ylläpitämiseen ja meidän tehtävämme on muistaa, että jokainen työtön on ihminen, eikä tilastonumero.

Ja työskäkaa Aktiivisille työnhakeville riittää, sillä 50 000:n asukkaallaan Joensuussa on 5 557 työttömää työnhakijaa, joista lähes 1500 on ollut yli vuoden työttömänä ja nuoria alle 25-vuotiaita työttömiäkin on yli 1000.

EIJA-HELENA KETTUNEN

Kun Kimmo Vartiainen ilmestyy Työttömien talolle toimistoon, allekirjoitettavat paperipinot ovat jo melkein ovelta vastassa.

KEMIRAN TEHDASHANKE EDUSKUNTAKÄSITTELYYN

Valtionyhtiö Kemiran päätös rakentaa uusi tuotantolaitos Ruotsiin on tupo-rikosi, joka tulee saattaa eduskuntakäsittelyyn.

Asian tekee normaalia raskauttavammaksi se, että juuri on solmittu tulopoliittinen kokonaisratkaisu, jonka palkkaratkaisut ovat erittäin alhaiset.

Työntekijäpuoli osoitti työnantajien vaatimaa malttia, jonnekin mm. turvata työpaikkojen säilyminen ja lisääntyminen kotimaassa.

Tupon nimissä ammatilliset keskustajärjestöt alistuivat työttömyysturvaa leikkauksiin, joten myös työttömät uhrautuivat teollisuuden kilpailukyvyyn hyväksi.

Koska valtiojohtoinen Kemira on ensimmäisenä rikkorhassa tulopoliittisen sopimuksen henkeä ja annettuja lupauksia, edellyttämme että edus-

kunta ottaa asian käsittelyyn ja panee valtionyhtiön ojennukseen.

Kemian liiton puheenjohtaja **Hilka Häkkinä** on kiittävästi esiintynyt kotimaisen työllisyyden ja annettujen tupo-lupausten puolesta vaatiessaan Kemiraa investoimaan Suomeen Ruotsin sijasta.

Toivomme ja edellyttämme, että koko ammattiyhdistysliike esiintyy yhtä päättäväisesti suomalaisten työttömien ja työssäkäyvien puolesta, ja tekee kaikkensa Kemiran onnettoman päätöksen kumoamiseksi.

Oulussa 11.10.1995

TVY:n hallitus

Lomatuet vuodelle 1996

6 vrk:n virkistyslomat haettavina!
Omadestuu 300 mk/hlö koko loman ajalta,
alle 12-vuotiaat ilmaiseksi huoltajan mukana.

Lomat ovat täysihoitolomia vapaa-ajan ohjaajan palveluin.

Säätiön lomapaikkoja:

Lautsian Lomakeskus *Pangarannan Lomakoti*
14680 Alvertulla (Hauho) 72400 Pielavesi
puh. 917-6543 151 puh. 978-884 361

Lomat myönnetään taloudellisin, terveydellisin ja sosiaalisiin perustein.

**Loma-anomuksia lomakodeista ja
Pienviljelijäväen Lomakotisäätiöstä**
Fredrikinkatu 62 A 4, 00100 Helsinki
puh. 90- 447 796

TVY:n yhteystiedot

PUHEENJOHTAJA:

Mårten Grönholm
Närpiön Seudun Työttömät ry
Rinvägen 17 F
64200 Närpes
puh & fax 962 - 41790
940 - 5477 099

HALLITUKSEN JÄSENET JA VARAJÄSENET:

UUSIMAA

Torsti Lahtinen
Vantaan Työttömät ry
Leinikkitie 22
01350 Vantaa
puh. 90 - 857 1896
Päivi Nieminen
Sipoon Työttömät ry - De arbetslösa
i Sibbo rf
Kuninkaantie, Frisans
01420 Sipoo
puh. 90 - 231 548

HÄME

Veikko Mähönen
Tampereen Seudun Työttömät ry
Vuolteenkatu 11
33100 Tampere
puh. 931 - 222 3387
fax 931 - 2142 869
Maija Pulli
Hämeenlinnan Työttömät ry
Sibeliuksenkatu 8
13100 Hämeenlinna
puh & fax 917 - 6533 963

VARSINAIS-SUOMI

Lasse Räsänen
Turun Seudun Työttömät ry

Murtomaantie 1

20300 Turku
puh. 921 - 2500 727
fax 921 - 2334 320
Liisa Harjunlempi
samat tiedot kuin edellä

SATAKUNTA

Rauli Nieminen
Rauman Seudun Työttömät ry
Alfredinkatu 1
26100 Rauma
puh. 938 - 834 3038
fax 938 - 822 0572
Matti Liukkonen
samat tiedot kuin edellä

KYMI

Ipo Heltimoinen
Etelä-Karjalan Työttömät ry
Kaartinkatu 8 E 46
53850 Lappeenranta
puh. 949 - 675 243
Maija Sorsa
Kouvolan Seudun Työttömät ry
Hallituskatu 11
45100 Kouvolaa
puh & fax 951 - 3711 741

MIKKELI

Anneli Nisula
Mäntyläharjun Työttömien Toimintajärjestö ry
Niemiopolkku 4
52700 Mäntyläharju
puh & fax 956 - 682 106
949 - 753 880

Heikki Ljungkvist

Heinolan Seudun Työttömien Toimintajärjestö ry

Lampikatu 2
18100 Heinola
puh 918 - 152 318

KESKI-SUOMI

Tapio Salomaa
Äänesuuden Työttömät ry
Kauppakatu 10
44100 Äänekoski
puh 945 - 513 117
(Tuula Vakkilainen)
Keski-Suomen Työttömien yhd. ry
Schaumaninkatu 1
40100 Jyväskylä
puh. & fax 941 - 635 230

POHJOIS-KARJALA

Kimmo Vartiainen
Joensuun Aktiiviset Työnhakevat ry
Vallilankatu 3
80220 Joensuu
puh. 973 - 311 518
Sylvi Kuvaja
Nurmeksien Seudun Työttömät ry
Koulukatu 5
75500 Nurmeks
puh. 976 - 482 067

KUOPIO

Pekka Rajala
Kuopion Seudun Työttömät ry
Maljalahdenkatu 18
70100 Kuopio
puh. 971 - 2633 181
fax 971 - 263 3698
Vesa Aallosvirta
Siilinjärven Työttömät ry
Haarahongantie 17
71800 Siilinjärvi
puh. 971 - 424 851

fax 971 - 462 4851
VAASA

Jari Vuorinen
Kokkolan Työttömät ry
Torikatu 32
67100 Kokkola
puh. & fax 968 - 8315 514
949 - 769 574
Seppo Haapaharju
Vaasan Seudun Työttömät ry
Klemetinkatu 17 B
65100 Vaasa
puh. 961 - 3171 338
fax 961 - 3171 339

OULU

Ilkka Lautkankare
Oulun Työttömien Oma-Apu ry
Rautatienkatu 1
90100 Oulu
puh. 981 - 3115 351, - 3117 911
fax 981 - 3119 651
Aaro Räsänen
Ylivieskan Työttömien Yhdistys ry
Ruttihaantie 9
84100 Ylivieska
puh. & fax 983 - 420 500

KAINUU

Matti Huotari
Kuhmon Työttömien Yhdistys ry
Kainuuntie 99
88900 Kuhmo
puh. 986 - 6520 320
Ahti Kyllönen
Ylä-Kainuun Työttömien Yhdistys/
Suomussalmi
Kauppakatu 20
89600 Ämmänsaari
puh. 987 - 713 023

LAPPI VARAPUHEENJOHTAJA:

Lea Karjalainen
Inarin Seudun Työttömät ry
Mellakujä 10 D 16
99800 Ivalo
puh. 9697 - 677 645
Juhani Torvinen
Tornion Työttömät ry
Kemintie 26
95420 Tornio
puh. 9698 - 447 035

SIHTEERI

Sirkka Rajala
Köydenpunojankatu 5
00180 Helsinki
puh. 90 - 6803 3600
fax 90 - 6803 3601
940 - 5477 090

TALOUDENHÖITAJA

Pirjo Kankaristo
Kumpare
21150 Röölä
puh. 921 - 252 4316 (to-pe)
9400 - 785 485
fax 921 - 252 4390

TIEDOTTAJA

Hannu Oittinen
Karensisannomat
Näsilinnankatu 22 A 24
33210 Tampere
puh. & fax 931 - 2124 753

TYÖN JAKAMISELLA TYÖTTÖMYYDEN PUOLITTAMISEEN?

Tämän vuosikymmenen alussa alkanut laskukausi lopetti investoinnit ja pysäytti asuntorakentamisen. Rakennusalan ammattilaiset olivat ensimmäisiä työttömäksi joutuneita. Kotimarkkinoiden lamaantumisen johdosta teollisten tuotteiden kysyntä väheni aiheuttaen työttömyyttä myös teollisessa työssä olleille.

Työttömyyden lisääntyessä ja kansalaisten ostovoiman kaventumassa vähäni palvelujen tarve ja alan työttömyys kasvoi. Alussa ongelmien lähtökohdana oli kansainvälisen kaupan lama - vienti ei vetänyt, mutta myöhemmin ongelmia lisäsi kotimarkkinoiden alhainen taso.

Uusi teollinen työpaikka maksaa 20 000 markkaa

Noususuhdanteen alettua vienti on vetänyt. Työllisyyden kannalta ongelmaksi on jäänyt kotimarkkinoiden alhainen taso. Toinen työllisyyteen ja työllistymiseen vaikuttava ongelma löytyy teollisuuden automaatioinvestoinneista. Automaatio on nykyään tehokas tapa vähentää työvoimakustannuksia.

Automaation yleisyydestä kertoo se, että yhden uuden työpaikan luominen teollisuuteen maksaa keskimäärin 20 miljoonaa markkaa. Toisin sanoen: Suomen koko bruttokansantuotteella teollisuuteen voitaisiin perustaa ainoastaan noin 25.000 uutta työpaikkaa. Automaation seurauksena teolliset työpaikat ovat kuitenkin vähentyneet 1970-luvun 650.000 työpaikasta nykyiseen 400.000 työpaikkaan.

Tällä hetkellä teollisen tuotannon volyyymi on yhtä korkea kuin 1980-luvun loppupuolella. Uusia työntekijöitä teollisuuteen ei kuitenkaan juuri tarvita. Yhtiöitä tehdään silti enemmän kuin koskaan.

Vanhuus tulee varhain työmarkkinoilla

Kotimarkkinoiden alhainen taso johtuu hyvin pitkälle ihmisten tulevaisuutta kohtaan tuntemasta epävarmuudesta. Epävarmuutta tuntevat työttömien lisäksi myös kaikki ne, joihin työttömyys välillisesti koskettaa.

Yhteensä näitä ihmisiä on reilusti yli miljoona.

Turvattomuuden tunnetta aiheuttavat myös työelämässä tapahtuneet muutokset. Määräaikaiset työsuhteet eivät takaa toimeentuloa pitkällä tähtäimellä. Keski-ikäiset, jotka perinteisesti muodostavat kuluttajien pääosan, tuntevat itsensä uhatuiksi, koska työelämä arvostaa ainoastaan nuoruutta.

Yritykset irtisanovat ensimmäiseksi keski-ikäisiä tai keski-ikäen jo ylittäneitä työntekijöitä. Samaan ikäkategoriaan kuuluvat ovat listoilla viimeisinä kun uusia työntekijöitä palkataan.

Uutta työelämässä on myös se, että jo 35-vuotias alkaa olla liian vanha työelämään. Ihmisen tehokas työikä alkaa siis olla vain noin kymmenen vuotta 25 ja 35 ikävälisen välillä. Epävarmuus tulevaisuudesta vähentää kulutusta aiheuttaen sitä kautta lisää työttömyyttä.

Työttömyyskulut ja verokertymä

Jos kulutus työttömyyden ja epätyyppillisten työsuhteiden vuoksi pysyy alhaisella tasolla, eivät palvelualueen pesty kompensoiden puuttuvia työpaikkoja. Koska valtio saa tulonsa suureltaosin tuloverotuksen ja kulutusverotuksen kautta jää myöskin verokertymä pieneksi.

Työttömyyden kustannukset valtiolle ovat noin 30 miljardia markkaa vuodessa. Summaan ei ole laskettu mukaan työttömyyden välillisesti aiheuttamia kustannuksia, joita syntyy mm. lisääntyneistä mielenterveysongelmista, lastensuojelutapauksista,

päihdeongelmista jne.

Jos edellä mainituista syistä aiheutuvat kulut lasketaan mukaan, voivat kustannukset nousta noin 40 miljardiin markkaan vuodessa. Summa on lähes sama, jonka valtio saa tuloveroina vuodessa. On sanomattakin selvää, että työttömyyden kustannukset ovat niin suuria, että tilanne vaatii uudenlaista ajattelua.

Työn jakaminen olisi kaikkien etu

Työn jakaminen olisi mielestään soviaisin ja myös paras keino hoitaa työttömyyttä. Työn jakaminen olisi oikeastaan kaikkien etu sillä työttömyyden aiheuttamia kuluja ei pystyty hoitamaan ilman valtavia, jokaisen ihmisen perusturvaan vaikuttavia leikkauksia. Tämä asia tulisi mielestäni jokaisen työllä etuoikeutetun nähdä.

Jatkuessaan nykyisellään tulee työttömyys vähentämään myös työssä olevien toimeentuloa enemmän kuin mitä se tähän asti on jo tehnyt. Seurauksena on kuitenkin se, että toimeentuloon kohdistuvat leikkaukset vähentävät kysyntää kotimarkkinoilla ja lisäävät sitä kautta työttömyyttä.

Teoreettisesti ajatellen työn jakaminen voisi tuottaa huomattavia etuja koko yhteiskunnalle. Jos jokaisen työntekijän työaika vähennettäisiin 25 %:lla, avaisi se samalla 25 % uusia työpaikkoja jo olemassa olevien lisäksi.

Jos tästä työpaikkojen määrästä vähennetään yrittäjät ja ne tietoisuutta - marginaaliryhmät, joissa työn jakaminen on mahdotonta sekä ne, jotka jo tekevät lyhyttä työpäivää, voisi hyötyä, minimissään olla noin 15 %. Työttö-

myys olisi silloin alle 5 %.

Käytännössä työ jakamisen voisi toteuttaa esim. niin, että työntekijöiden palkkataso voisi pysyä ennallaan, mutta työnantajien välillisiä palkkakustannuksia pienennettäisiin. Vaihtoehtoisesti voitaisiin työntekijän palkkaa laskea, jolloin valtio voisi kompensoida ansionmenetyksen veronalennuksella.

Kuuden tunnin päivä lisäisi tehokkuutta

Mikäli työntekijöiden palkka työajan lyhennyksestä huolimatta jäisi ennalleen, muodostuisi yritysten hyöttyä työn tehokkuuden lisääntyessä. Saadut kokemukset viittaavat siihen, että työntuottavuus nousee 30-40% kuuden tunnin työpäivään siirryttäessä. Tämä tehokkuuden lisäys vähentäisi myös kalliiden ylityötuntien määrää. Tämän lisäksi yritykset voisivat siirtyä kaksivuorotyöhön, jolloin investoinnit antaisivat suuremman hyödyn ja palvelu paranisi. Esim. pankkialalla tästä saatu hyöty voisi muodostua suureksi.

Kaksivuorotyö olisi etu myös kansainvälisesti koska sillä saataisiin aikaan aikavyöhykekompensaatia. Lisää säästöä tulisi ruokatuonin lyhentämisestä evästäuoksi. Käytännössä myös työnantajien kohdistuvien välillisten kustannusten pienentäminen (esim. työttömyysvakuutusmaksun mahdollinen suhteessa uusien työpaikkojen syntyyn) voisi olla yrityksille houkuttava.

Esimerkkinä voidaan pitää, että jos työntekijän palkka pieneneisi 25 % merkittäisi se 10.000 markkaa kuukaudessa ansaitsevalle nettotulojen

vähentymistä noin 1.000 markalla kuukaudessa. Valtio voisi kompensoida ansiomenetyksen verotusta keventämällä, sillä valtiollehan työttömyyden vähentyminen merkittäisi säästöä. Suurituloisilla verotusta ei tarvitsisi muuttaa paljoakaan progression takia. Kun kuitenkin työntuottavuus nousee enemmän kuin lisätyötunnit, voitaisiin pitää perusteluna, että palkkataso ei pieneneisi työajan vähentämisen suhteessa.

Negatiivinen kierre positiiviseksi

Työllistettävien kouluttaminen olisi työhallinnolle mieluisin ja mielekäs haaste. Esimerkiksi työvoimapoliittisella aikuiskoulutuksella ja oppisopimuskoulutuksella olisi silloin selkeät kohderyhmät, tarvitsijat ja päämäärät. On kuitenkin hyvä muistaa, että suurin osa työnhakijoista on ollut pitkään työelämässä ja heillä on hyvä ammatitaito. Lisäkoulutuksen tarve kohdentuisi korkeintaan uuden teknologian käytön opettamiseen. Koulutuksen toteuttaminen olisi mahdollista jo työssä olevien tietotaitoja käyttäen normaalin työpaikkakoulutuksena.

Työttömyyden vähentäminen säästäisi paljon yhteiskunnan varoja kun esim. mielenterveys-, rikos- ja päihdehuollon sekä lastensuojelun tarve pienentyy. Työajan jakaminen lisäisi jo työssä olevien jaksamista ja työttömien tyytyväisyyttä tarpeellisina yhteiskunnan jäseninä.

Kun ihmisillä on luottavaisuutta tulevaisuuteen he investoivat myös omaan elämäänsä ja silloin myös kulluttavat ja käyttävät palveluja. Kulutuksen ja kysynnän kasvu lisää työvoiman tarvetta palvelualoilla. Uskon vakaasti siihen, että työtä jakamalla voitaisiin Suomessa tällä hetkellä vaikuttaa negatiivinen kierre muuttamaan positiiviseksi.

Sipoosa 2.10.1995
Rabbe Forsblom
työvoimatoimiston johtaja

Työllistämisen radikaaleja ratkaisuja

Elämme markkinatalousmaassa. Pääasiallisina työllistäjinä toimivat yritykset. Työllistämiskysymyksissä yrittäjien ja työntekijöiden edut eivät ole vastakkaiset. Työllisyyden paraneemisesta hyötyisivät sekä palkansaajat että yrittäjät. Palkansaajien verotaakka kevenisi ja ostovoima kasvaisi. Ostovoiman kasvu hyödyntäisi yrityksiä. Jos katsomme asioita vähän laajemmasta perspektiivistä, niin sekä yrittäjien että palkansaajien ja työttömienkin intressit ovat yhtenevät. Kaikkien kansalaisten elintaso kohoa-

vain, jos työllisyys paranee!

Työllistämisen pahin este on nykyinen vinoutunut verotusjärjestelmä. Sosiaaliturva rahoitetaan liian suureksi osaksi palkkasumman perusteella maksettavilla palkan sivukululla. Meidän pitäisi työllistämisen kannustamiseksi ja helpottamiseksi siirtyä järjestelmään, jossa kuluttajat suoraan maksaisivat sosiaaliturvan ylläpitämisen.

Kun sosiaaliturva rahoitetaan palkan sivukululla, niin kuin tänä päivänä tehdään, niin tämä suosii yksipuoli-

sesti sellaista tuotantoa, joka tehdään pitkälle automatisoiduilla koneilla. Sen sijaan esimerkiksi palvelualue, joka periaatteessa voisi työllistää paljon nykyistä enemmän väkeä, kärsivä suuresti nykyisestä vinoutuneesta verotusjärjestelmästä.

Jos työnteon sijasta nykyistä enemmän verotettaisiin kulutusta, esimerkiksi korottamalla arvonlisäveroa, niin koneilla aikaansaatu lisävero joutuisi verotuksellisesti tasaveroiseen asemaan ihmistyöllä aikaansaadun lisäveron kanssa. Jos arvonlisä-

vero olisi nykytasoa korkeampi, niin kulluttaja joutuisi osallistumaan suomalaisen sosiaaliturvan rahoittamiseen aina silloin, kunhän ostaisi Suomessa tuotteen, vaikka tuote onkin tuotettu jossakin halpatuontimaassa. Näin suomalaisen työ tulisi verotuksellisesti samalle lähtöviivalle konetyön ja ulkomaisen työn kanssa. Tällä olisi valtavan suuri myönteinen vaikutus kotimaiseen työllisyyteen.

Toinen tekijä, joka nykytilanteessa suuresti heikentää suomalaisen ihmistyön kilpailukykyä konetyöhön

verratuna, on ei-tehdystä työstä maksettavat palkkaluontoiset kustannuserät: mm. lomaltapaluurahat, pekaspäiväkorvaukset ja arkipyhäkorvaukset. Näistäkin ei työtönnään saa nauttia! Päin vastoin, nämä työnantajien ylimääräiset kustannuserät toimivat suoraan työttömiä vastaan, estämällä heitä saamasta työstä.

Georg Gennert
Porvoolainen pitkäaikaistyötön

Rauhantyyntö seminaari Riihimäellä

Työpaikkojen rauhantöimikunta järjestää yhdessä Riihimäen ay-väen kanssa rauhantyyntö seminaarin. Seminaarin käytännön järjestelyissä yrittäjien ja Riihimäen työttömät ry vastataan mm yhden keskeisen työryhmän työskentelystä sekä koko seinnelaari väen muonituksesta Rauhantyyntöimien viimevuotisen mallin mukaisesti.

Seminaarimme on järjestyksessä jo 22. ja se pidetään Loppiaispyhien aikana 6.-7.1. Tuolloin muu ay-toiminta ei ole vielä käynnissä, joten jää hyvin aikaa näille muillekin tärkeille asioille.

Erityisen syyn osallistumiselle antaa työttömien oma työryhmä, johon osal-

listuu työttömien valtakunnallisen järjestön puheenjohtaja Märten Grönholm ja kansanedustaja Anne Huotari, työryhmän työskentelyä vetää Riihimäen työttömät ry:n puheenjohtaja Reijo Sutinen.

Yhdyshenkilömmä Riihimäellä on Riihimäen työttömien puheenjohtaja Reijo Sutinen puh. 914-722 725.

Lenin-museon juhluvuoden erikoisnäyttelyt

Tampereen Lenin-museossa on esillä 8.11.1995-15.1.1996 museon omistaja kokoelmista valokuvia, dokumentteja, lehtileikkeitä museoissa sen 50-vuotuisen historian aikana käyneistä arvovieraista ja heidän antamia lahjoja. Lenin-museo täyttää 20.1.1996 viisikymmentä vuotta.

Toisena Lenin-museon juhluvu-

teen liittyvänä näyttelynä avataan 18.1.1996 yhdessä Venäjän federaation valtiollisen historiallisen museon kanssa tuotettu näyttely Lenin-museoiden historiasta, joka on esillä 15.4.1996 saakka.

TYÖN KÄSITTEEN LAAJENTAMINEN

Työn käsitettä on laajennettava koskemaan myös erilaista itsensä toteuttamisen, kanssaihminen palvelun ja yhteiskunnan rakentamisen muotoja. Tähän tarvitaan joustavaa toimeentuloturva. Ihmisille on taattava taloudellinen ja sosiaalinen turvallisuus kaikissa elämäntilanteissa.

Esitämme että:

Uusosuustoiminnan eri muotojen ns. sosiaalitalouden ja muiden itsensä työllistämistä synnyttävien hautoimien ja erillisprojektien seurantaan ja tutkimukseen on saatava voimavaroja. Tietoa tarvitaan käytännön vaikutuksista ja kehittämistarpeista, jotka heijastelevat mm. työttömyysturvauudistuksen tekemiseen.

Työministeriön uusosuustoimintaa ja ns. kolmatta sektoria kehittävä ja

tukeva "tukiasema".

Työvoimapiireihin uusosuustoimintaa ja ns. sosiaalitalouden neuvontatyöhön ja ohjaukseen vastuuhenkilö.

Uusosuustoiminnan kehittämiskeskus joka työvoimapiiriin:

Työhallinnon yhdessä alueensa uusosuustoimintaa harjoittavien yksiköiden kanssa tulee perustaa ja turvata uusosuustoiminnan kehittämiskeskuksen perustaminen ja toiminta. Niiden keskeisinä toimintoina olisivat: uusosuustoiminnallisen koulutuksen, tiedotuksen, neuvontatyön ja ohjauksen sekä hautoimien ja erilaisten projektien kehittäminen ja toteuttaminen.

Työttömien omaehtoista aktiivitoimintaa ja työkuunta ylläpitävää toimintaa tuetaan lisäämällä työttömien aktiivitoimintärahoja tuntuvasti ja

koulutus- ja ohjaus toimia sekä tietoa erilaisista aktivointitoiminnan muodoista.

Koulutusjärjestelmää tulee kehittää ja tietoa sen sisällöstä ja käytösmahdollisuuksista sekä kokeilusta saatua kokemusta ja tietoa on levitettävä tehokkaasti.

Sosiaali- ja terveysministeriössä aloitetaan "läheisprojekti", jonka tehtävänä on edistää ja mahdollistaa läheisten (vanhusten, lasten jne.) kotihoito ja hoitopalvelutoiminta.

Toimintoja tehtäisiin yhdessä osuusostointayksiköiden ja työttömien kanssa. Kokeilusta tehdään seurantaraportti.

TVY:n Porin osasto ry:n Edunvalvontajasto

"Lohiportaatt ja kanava"

Periaatteessa tämä esitys ei pyri pakkokeinoihin työllistämään ketään. Tarkoituksena on luoda edellytyksiä elinkeinoelämälle niiden vapaan yritteliäisyyden mahdollistamiseksi. Varsinkin rakennusaikana voidaan tietenkin tehtävän työn työllisyysvaikutuksia ennakoita. Karkeasti arvioiden lohioportaiden ja -lammikoiden sekä kanavan rakentaminen antaa työtä n. 400 henkilölle pitkäaikaisemmin ja 400 henkilölle lyhytaikaisemmin. Aikarajaksi pitkän ja lyhyen välille on laskettu 2 vuotta. Portaiden ja kanavan valmistuttua. Pitempiäaikaisen työllistämisen laskeminen on huomattavasti vaikeampaa. Voidaan vain haarukoida niitä vaikutuksia, joihin töillä on seurauksia. Näitä ovat:

1. Kalastus, kalanjalostus, myynti. Niin kotimaassa kuin Karjalassa.
2. Veneenrakennus, veneily. Sekä

kotimaassa että karjalassa.

3. Matkailu kotimaassa ja naapurimaassa ja -maasta.

4. Puutavaran uutto. Huom. saaret. Simpele, Pihlajavesi, Saimaa...

5. Sähkötuotannon lisääntyminen eli vesivoiman tarkempi käyttö.

6. Koulutus niin kotimaassa kuin naapurissa.

7. Museotoimen elpyminen ja liittymisen elinkeinoelämään.

8. Ympäristöhoito niin kotimaassa kuin Laatokalla.

Erityisesti lohioportaiden tekemisessä Venäjällä on kokemusta. Tätä saattaisi olla hyödyllistä käyttää useasakin mielessä. Ja jo vesiensuojelun yhteistoiminnan aikaansaaminen edellyttää yhteistoimintaa jo rakennusvaiheessa. Kun Pihlajaveden -Simpeleen välinen kanava lisää matkailua eurooppalaisessa mittakaavassa, on

edullista ja järkevää aloittaa yhteistyö rakentamisen aikana. Rahoitus on osa tätä yhteistoimintaa. Kaikenkajiaan Hiitolanjoen lohioportaat ja kanava Simpeleestä Saimaan vesistöön merkitsee hyvin laajaa yhteistoimintaa EU:n sisällä ja sen suurimman naapurin kanssa. On vaikeaa kuvitella esimerkillempää hanketta EU:n rahoituksella tehtäväksi.

Olen koko tämän hankkeen kehittelyn ajan pitänyt eräänä tavoitteena työttömyyden vähentämistä. Hyvin toteutettuna hanke lopettaa työttömyyden kärkikunnissa ja ehkä hiukan laajemmaltakin

Jaakko Halko
Rantojemmes
Kärkikuntien työttömät ry:n
rivijäsen

Pienin työttömyysturva lainsuojaton

Valtio poisti syyskuussa palkkatoimen muutokseen sidotun korotuskohteen peruspäivärahaa, lapsikorotuksista ja sovitellun päivärahan suojasta vuodelta 1995 ja 1996. Vastavaa menetystä hallitus on esittänyt myös vuosille 1997 ja 1998. Työmarkkinatuki noudattaa peruspäivärahan suuruutta.

Rakennuslalla on työkokemusta omaavilla 118 mk:n suuruisia harkinnanvaraista työmarkkinatukea saavia n. 230.000 Ilman "inflaatioturvan" menetystä olisi päiväraha hallituksen

esityksen mukaan 126 markkaa. Valtiolle syntyy säästöä n. 690 miljoonaa markkaa.

Työmarkkinatukeen oikeutetuista n. 60% on ollut aikaisemmin työssä. Hallitus on arvioinut, että vuonna 1995 saa keskimäärin 120000 henkilöä työmarkkinatukea. Työtön ei voi hoitaa edes alentamattomalla tuella (n.2000 mk/kk netto) elantomenojaan, asuntonsa vuokraa tai lainamaksuja, eikä kodinkonehankintoja. Muutos lisää kuntien toimeentulotuen maksamista ja se puolestaan veropaineita

matalatuloisille, myös tuen saajille.

Nyt on löydettävä kaikkia tasapuolisesti kohteleva työttömyysvakuutusjärjestelmä. Sen antaman työttömyysturvan yläraja ja alaraja lisäksi nyt puuttava oikeudenmukaisuutta. Kaikki asialle.

Reijo Sutinen
Riihimäen Työttömät ry:n
puheenjohtaja

Hämeen aluekokous Nokialla

TVY:n Hämeen läänin yhdistysten aluekokous ja työllisyysseminaari pidetään Nokialla 28.11. klo 9 alkaen. Päivä alkaa seminaarilla, joka pidetään osoitteessa Souranderintie 13, 2.kerros, Polonin sali.

Tilaisuuden avaa Nokian työttömien asiamies Anneli Pasanen, jonka jälkeen dosentti Antti Kasvio puhuu aiheesta Työttömyys tänään ja näkymät

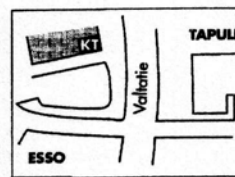
tulevaisuuteen.

Keinoja työttömyyden poistamiseksi pohtii kaupunginjohtaja Antti Punkari klo 10.00 alkaen. Hänen jälkeensä klo 10.30 alkaen puhuu pastori Seppo Haapalainen aiheesta "Työttömyys ja tavallisen ihmisen etiikka" Pääteeksi on alustajien ja osallistujien kesken yhteinen paneelikeskustelu, jonka puheenjohtajana toimii

Nokian Työttömät ry:n puheenjohtaja Eero Salonen.

Ruokailutauko on vuorossa klo 12 Teollisuusasemalla Lounasrostenin tiloissa, osoitteessa Nokian valtatie 25. Siellä tutustutaan Nokian työttömien uusiin toimiloihin. Varsinaisen aluekokous pidetään Lounasrostenin tiloissa välittömästi ruokailun jälkeen.

PC:T, OHJELMAT TARVIKKEET TUIRASTA

VALTATIE 45, 90500 OULU (TUIRAN TORI)
Puh. 5542 654, fax 5542 678

Erämaa keskellä uomea

Kiiminkijoki

Valjastamaton, 170 km pitkä Kiiminkijoki on hieno taiminen, harjukseen, lohen ja haun virkistyskalastusalue sekä erinomainen melontareitti. Joen lukuisiin "erityiskoisiin" istutetaan kesällä viikottaan pyyntikokoisia taimenia. Jokivarteen on rakennettu viihtyisän ja omaleimaisen luontoympäristön. Jokivarressa on matkailijoille luontomatkailupalveluita ja yrityksiä Puolangan matkailuinfosta puh. 986-7193555

Rokua

Rokuan puhdas ilmasto, jääkauden muokkaamat maastomuodot, kirkasvetiset järvet ja lammet kiehtovat aina. Rokuan kylpylässä (981-5423100, Rokuanhovissa(981-5424600) tai mökeissä lomailija nauttii monipuolisesta luontolomasta. Laajojen jäkäläkankaiden sekä -lukuisten harjujen keskellä sijaitsee Suomen pienin kansallispuisto, jonka kautta kulkevat

vaihtelevat hiihtoladut ja retkeilyreitit. Maastohiihto on talvisin Rokuan valti.

Oulujokilaakso

Aikoinaan kuuluisa lohijoki on vanhaa asutusseutua ympärillään laajat erämaat. Nykyisin sähkötuotantoon valjastettu jokialue on säilyttänyt viihtyisän ja omaleimaisen luontoympäristön. Jokivarressa on matkailijoille Merilän kartano (981-5421128) ja Kurttilan mökkimajoitus (981-5424144) sekä leirintäalueita.

Oulujärvi

Oulujärveltä löydet Suomen toiseksi suurimmat sisävesiulaput lukuisine saarineen. Useat venesatamat tarjoavat erinomaiset mahdollisuudet veneilyn ja järvikalastuksen ystäville. Retkeilyalueella on veneilijöille ja retkeilijöille hyvin varustettuja tauko- paikkoja. Manamansalon saarella viihtyvät kalamiehet, retkeilijät sekä myös perhematkailijat.

METALLIALAN TYÖTTÖMIEN TAPAAMINEN

Helsingissä

maanantaina joulukuun 11. pnä klo 9
Liittotoimikunnan kokoushuoneessa
Siltasaarenkatu 3 (Metallitalon sisäpiha)

Käsitellään ajankohtaisia
työttömyysturva-asiointa

Ensi vuonna työttömien tapaamiset
joka kuukauden ensimmäisenä maanantaina.

Järjestää: Metallityöväen liiton Helsingin piiri

MINOLTA

CSPRO -KOPIOKONEET JA
TELEFAKSIT

Myyntikonttorimme ja huoltomme
Tampereen talousalueella:

FACIT
ELECTRONICS

Kuokkamaantie 4
Puh. (931) 213 0880
Fax (931) 214 0755

Turkulainen Osuustyö Aura Ammattitaitoa tarjolla

Turkulainen Osuustyö Aura on työosuuskunta. Osuustyö Aura on lähes viidenkymmenen ammattitaitoisen työntekijän yhteenliittymä. Osuuskunnan keskeisin tehtävä on välittää töitä jäsenilleen. Osuuskunnan jäsenet yritysten, yhteisöjen, yhdistysten yms. vuokrattavissa.

Osuustyö Aura tarjoaa työntekijöitä vuokralle lähes joka lähtöön. Toimialaryhmiä on seitsemän: rakennus- ja kunnossapitoryhmiä, sähköryhmiä, toimisto- ja markkinointiryhmiä, yrityspalveluryhmiä, käsi- ja taideteollisuusryhmiä, kotipalveluryhmiä sekä ryhmä muut, jossa on eri ammattialojen työntekijöitä. Osuuskunnassa toimii myös käsi- ja taideteollisuustuotteita valmistava sektori, joka tarjoaa myös alan koulutusta.

Tilajalle Osuustyö Auran työntekijä on valvaton. Osuustyö Aura las-

keuttaa sovittu tunti- tai urakkahinnan. Osuustyö Aura hoitaa työntekijöiden työnantaja- ja vakuutusmaksut.

Tunti- ja urakkahinnonlaskutuksessa osuuskunnan jäsenet noudattavat ammattialojen palkkatasoa.

Turkulainen Osuustyö Aura on ammattitaitoisten työntekijöiden vuokraustoimisto yritysten, yhdistysten, yhteisöjen yms. työntekijätarpeeseen. Osuuskunnan lähes viisikymmentä jäsentä edustavat ammatteja eri aloilta. osuuskunnan jäsenille kelpaa niin lyhyet kuin pitkätkin työprojektit.

Osuuskunta on perustettu maaliskuussa 1995. Osuuskunta toimii kuin liikeryhtymä, mutta se ei pyri voiton tuottamiseen. Osuuskunnan kustannusrakenne on alhainen.

Osuustyö Auran toimisto:
Toivolankatu 21, 20810 Turku.
Puh & fax (921) 235 3922.

**Utajärven Työttömien Apu ry:n
SYYKOKOUS ti. 5.12.1995, klo 16.00.**
Taide- ja Käsityökeskus/UTA ry tiloissa
Laitilantie 6, 91600 Utajärvi.
- käsitellään yhdistyksen sääntö-10 §
mukaiset asiat.
Tilaisuudessa esitellään kunnan
EU-hankkeet ja uusosuustoimintaa.

YTYÄ ry:n syysvuosikokous Oulussa:

YTYÄ-yhteistyötä työttömien syysvuosikokous (19.10.-95) ei hyväksynyt missään muodossa TUPO-neuvottelulusta, jossa työmarkkinajärjestöt sopivat hallituksen päätökset työttömyysturvan heikennyksiin.

v. 1996

1. Indeksikorotusta ei toteuteta
2. tiukennetaan työmarkkinatuen saantia

v. 1997

1. Indeksikorotusta ei toteuteta
2. Ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan maksatusta supistetaan 500:sta 400:aan päivään
3. Ansiosidonnaista päivärahaa alennetaan 130 päivän jälkeen 20%
4. Työssäoloehdon pidennys 6 kk:sta 1 vuoteen
5. Päiväraha lasketaan aina uuden työsuhteen tulojen perusteella
6. Lapsikorotusten poistaminen
7. 55-vuoden ikärajan nostaminen (lisäpäivärahat)

v. 1998

1. Ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan maksatuksen supistaminen 400:sta 300:aan päivään

Lisäksi on ollut esillä 1.87%:n yleisen työttömyysvakuutusmaksun poistaminen. tarvittavat varat kerättäisiin korottamalla työttömyyskassojen jäsenten jäsenmaksuja. tämä tietäisi erittäin liitojen työttömyyskassojen moninkertaistamista.

Esitetyillä toimenpiteillä säästettäisiin valtion menoja v. 1997 noin 1.500, v. 1998 1.700 ja v. 1999 1.800 miljoonaa markkaa.

Eräät ay-jäsenet ovat uhanneet heit-

tää jäsenkirjat roskakoriin, kun työttömyysturva heikennykset toteutuvat. Emme voi hyväksyä, että työttömyyden ja laman maksuohjelmiksi joutuvat vuodesta toiseen maksukyvöttömät ihmisryhmät. tätä maata jaetaan entistä enemmän rikkaisiin ja huonosaaisiin. Laman aiheuttajat ovat rahamarkkinoiden vapautuminen vuonna 1987, pankkituki, EU-valmistelut, keinottelijat, talousrikollisuus ja yleinen roska.

Ihmiset eivät enää usko politiikkoihin, mielenostuksiin tai yleislakoon, vaan pahaolo purkautuu erilaisina lieveilmiöinä mm. rikollisuuden nousuna (enää ei saa rangaista mistään). Suurteollisuus ei luo uusia työpaikkoja vaikka vienti vetää ja tehdään suurinvestointeja, koska teollisuus on pitkälle automatisoitu - robotit korvaavat ihmiset. Nyt on aika kannustaa pien- ja keskisuuria yrityksiä. Samoin perheyrittämistä.

Vähentämällä välillisiä työvoimakustannuksia nämä toimenpiteet luovat uusia työpaikkoja kymmeniätuhansia - jopa - satojatuhansia.

Työttömyyttä ei poisteta onkimalla, matkustamalla tai runoja keksimällä, johon ovat myös eräät työttömien yhdistykset syyllistyneet. Nyt tarvitaan työtä joutilaisuuden tilalle. Inhimillisen elämän perusoikeus on työ, asunto ja riittävät toimeentulo kaikille.

Hallitus petti raskaasti hallitushoijelmassa vähäosaiset.

YTYÄ ry
Oulu

Politiikka, mitä se on ?

Politiikka valtio-oppi: yksinkertaisesti eri etupiirien julkisissa asioissa noudattama menettelytapa. Kansankielessä puhutaan; Hallitus-, kunnallis-, puolue-, perhe-, järjestö-, sosiaali jne...politiikka. Mielenkiintoista on, että sana politiikka on saanut kielteisen sävyn. Kuitenkin se on yhteisten asioiden hoitoa.

Muutamia esimerkkejä: Kun puolustamme PK-sektoria ja vaadimme erilaisten työllistämisen haittojen poistamista ja vähentämistä, teemme silloin kuulemma kokoomuslaista politiikkaa, vaadimme parempaa työttömyysturvaa ja arvostelomme hallituksen giljoini leikkuria, teemme silloin kuulemma oppositio/Kepulaista politiikkaa. Arvostelomme saamatonta, työttömät jäsenensä unohtanutta AY liikettä teemme kuulemma silloin vasemmisto- ja AY vastaista politiikkaa. Ja kaikki katsotaan no. kielteisessä sävyssä.

Onko sitten työttömillä oikeutta tehdä minkäänlaista omaa etupiirivaltontaa? Ja onko meillä oikeus tehdä ja esittää vaatimuksia? Kuten säännöt sanoo yhdistysten tarkoituksena on toimia työttömyyden vähentämiseksi jne... Siis työn vaatiminen on meidän tärkeintä edunvalvontaa, no silloin laulamme varmasti omaa lauluamme, mutta sekin on aina politiikkaa. (yhteisten asioiden hoitoa)

Kyllä se sopii, että työttömien yhdistyksessä virkataan pitiä, järjestetään kursseja, pidetään kursseja ja kirpputoreja ja jopa työpajoja mutta kantaa ei saisi ottaa yhteiskunta po-

liittisiin asioihin. Miten se nyt voi olla mahdollista, että työttömät ovat asioidensa parempia asiantuntijoita kuin päättäjät? Näin se vain on, me itse tiedämme oman henkisen ja taloudellisen ahdingon. Siitä kaikilla pitkään työttömänä olleella riittäisi tarinaa romaaniksi asti. Niin työttömien ruokailoiminta, se on no, sosiaalipolitiikkaa, kurssitoimintaa koulutuspolitiikkaa jne..

Me kaikki työttömät tiedämme, ettei kukaan elä normaalielämää työttömyyskorvauksilla. Entäpä sosiaalisen kentän puuttuminen. Niin kauan kuin ihminen on työtön, yhteiskunnalla on perustuslain mukaan, oikeus perheensä kanssa ihmisarvoiseen elämään. Luukuttamalla tarkoitus on saada aikaan riittävä perusturva, mutta se on niin alentavaa, sosiaalisen kentän puuttumista ei luukuilla voi korvata. Onko tämä sitten sitä hallituksen ja yhteiskunnan vastaista poli-

tiikkaa, kun arvostelea? Ihmisten tulevaisuutta ajatellen monen luukun sosiaaliturva järjestelmä ei saa olla hyväksyttävää eikä iki- ja pitkäaikais-työttömien toimeentulo lähde. Jokin muu ratkaisu on löydettävä, jos työtä ei ihmisille saada.

Tarkennettuna vielä yhdistysten oman etupiirimme edunvalvontaa on 1) pyrkiä vaikuttamaan yhteiskunnassa työllisyyttä edistävasti 2) olemassa olevien työpaikkojen säilymistä turvaamaan 3) Perusturvan, ihmisarvoisen elämän vaatimusten esittäminen, niille jotka päätöksä tekevät.. Kantaa pitäisi uskaltaa ottaa, kuulua ja näkyä, vain me tunnemme asiamme.

Ivalon työttömien talolla
Lea Karjalainen
TVY:n varapuheenjohtaja

-Kantaa pitää uskaltaa ottaa, kuulua ja näkyä, sanoo Lea Karjalainen.

Oululainen työtön:

OTA omaksesi!

Oulun työttömien eli OTA ry:n monitoimintakeskus kaupungin sydämessä Rautatienkadulla on tullut tutuksi lukemattomille työttömille kaupungin työttömille. OTA :n toiminta tunnetaan myös lähikunnissa ja valtakunnallisestikin, onhan se yksi monipuolisimmista ja aktiivisimmista toimintakeskuksista koko maassa.

Kolmessa kerroksessa sijaitsevat tilat ja toiminnot ovat todellakin moninaiset. Suotta ei yhdistyksen puheenjohtaja Pentti Majava esittelle tiloja tyytyväisenä.

- Ainut puute on, että tilat alkavat käydä pieniksi. Toisaalta emme välttämättä halua enää määrällistä kasvua, vaan toiminnan syventämistä. Myös ainakin ruokailutoiminnan hajauttaminen useampiin pisteisiin kaupungille on yksi työn alla oleva hanke, Pentti Majava kertoo.

Atk:ta, arabiaa, pyörähuolto

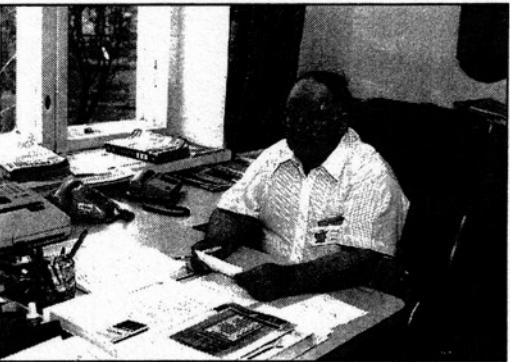
Ylimmässä kerroksessa on yhdistyksen toimiston ja atk-luokan lisäksi kudontapiste, kaksi monitoimilua, biljardi sekä kesäterassi. Keski-kerroksessa on keittiö- ja ruokailutilat, kokoushuone ja kirpputori. Alimmassa kerroksessa sijaitsevat puutö- ja pyöräkorjaustilat sekä erilaisia varasto- ja teknisiä tiloja.

Esimerkkinä viikottaista toimintoista mainittakoon arkisin klo 10-16 auki oleva kirpputori; kudontapiste, jossa on kangaspuu, ompelu- ja kuviomakone sekä mahdollisuus kangaspainantaa; kielikurssit (ruotsi, englanti, saksa, venäjä, ranska, arabia) sekä ihmishuuhde-, taidemaalaus- ja kalastukseen liittyvät kurssit.

Viime mainittuun liittyen työssä toimii OTA:n kala&erä. Fyysisen kunnan ylläpitämiseen auttavat myös päivittäin avoinna oleva kuntosali sekä sauna, joka on lämmin arkisin klo 13-15.30. Sekä fyysisiä että psyykkisiä

kuntou ylläpitäviä OTA:n "ostopalveluja" ovat yhdistyksen järjestämät alennukset uimahalliin, keilahalliin, merikyylpylä Edeniin; teatteriin elokuvien ja konserteihin.

OTA:n tärkeimpiä yhteistyökumppaneita ovat Oulun kaupunki, työvoimatoimisto, työministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, SAK ammattiosastoineen, seurakunta, RAY, SPR, Diakonialaitos sekä opinto- ja sivistisyhdistykset.

OTA ry:n puheenjohtaja Pentti Majava on tyytyväinen monipuoliseen toimintakeskukseen, mutta toteaa tilojen käyneen osittain riittämättömiksi. - Nyt täytyy satsata sekä toiminnan syventämiseen että hajauttamiseen eri puolille kaupunkia, tuumii Majava.

Oikaisu

Viime numeron keskiaukeaman alareuna on herättänyt poikkeuksellisen suurta kiinnostusta aina ministeri Sinikka Mönkäreen avustajaa myöten. Myös työttömien ja työssäkäyvien väliin on sanottu kiristyneen tämän vuoksi.

Kun työttömyysturvan leikkauksia

käsittelyä aineiston otsikkoon oli jäänyt virheellinen käsite "hallituksen päätökset", oli soppa valmis. Väärä otsikko oli viime hetkellä toisen jutun paikalle otetussa aineistossa, jota ei ollut aikaa tarkistaa.

Kun sattuu sopiva virhe, niin johan kiinnostus herää. On oikein, että asiasta huomautetaan ja oikaistaan. Toisaalta on kuulunut sellaistaakin, että tämän vuoksi lehtea on kannettu

suoraan roskisiin. Se on ikävä juttu.

Virhe on tahaton ja valitettava. Se on kuitenkin pieni niiden tahallisten "virheiden" rinnalla, joilla hallitus on vaikeutunut työttömien elämää. Pyritään porukalla oikaisemaan ne virheet.

Hannu Oittinen
Karenssisanomien toimittaja

Kansanedustaja Anne Huotari tarkentaa: Työttömyysturva-uudistus ensi vuoden alusta

Luin lehdestänne 5/95 otsikolla "Tupo 1995: Työmarkkinajärjestöjen sopimus ja hallituksen päätökset" olevan tekstin. Kohdassa työttömyysturvan heikennykset vuonna 1997 annetaan ymmärtää, että nämä yksilöidyt esitykset ovat jo tehtyjä päätöksiä. Haluan väärinkäsitysten välttämiseksi oikaista, että työttömyysturva-uudistuksen sisältöä ei ole vielä päätetty.

Aikataulu on seuraava: tällä hetkellä on menossa sosiaali- ja terveystieteiden johtamalla kolmikantaneuvottelut (työntekijät, työnantajat, valtio). Keväällä, ehkä maaliskuun lopulla, pitäisi olla jo esitys hallitukselle. Budjettiriihessä sovittiin, että lakimuutokset päätetään eduskunnassa kevätkauden aikana, eli juhannukseen mennessä. Aikataulu on siinä mielessä järjestyksessä, että lain soveltajille ja työttömyysturvan käsittelijöille, kuin myös työttömille, pitää jäädä riittävästi aikaa tutustua lakiuudistukseen.

Kuten edellä sanoin, päätöksiä ei ole vielä tehty, siksi niiniin voi vielä vaikuttaa. Lehdestänne mainitut esitykset ovat STM:ssä esillä olleita mal-

leja. Koska olen ollut 12 vuotta työttömyyskassassa työssä, tiedän millaisia vaikutuksia noilla ehdotuksilla on. Pahiten ne kohtelevat pitkäaikaisyrittömiä. Siksi en voi hyväksyä niitä ja olenkin useaan otteeseen esittänyt myös eri työttömien yhdistyksissä, että nyt on vaikuttamisen ja vaihtoehtojen etsimisen aika.

Olen itsekin kehittänyt joitakin mallia mm. työssäoloehdoksi ja palkanmäärittelyyn. Tulen mielelläni kertomaan niistä ja muutakin esille tulleista ehdotuksista työttömille, mikäli haluatte kuulla niitä. Samalla haluaisin kuulla, mitkä ovat suurimmat ongelmat työttömien mielestä työttömyysturvassa tällä hetkellä. Uudistus ei mielestäni ole pelkästään leikkauksia varten, vaan siinä haetaan myös kannustavuutta ja toimivuutta. Näihin toivon työttömien ottavan kantaa ja tekevän esityksiä.

Yhteistyöstä kiittäen ja sitä jatkosakin toivoen

Anne Huotari
kansanedustaja (Vas), Kainuu

NÄIN ISKEE ROBOTTI

Kehittyi maailmaamme tänne robotti se työtä monelta pois otti keksivä ihminen toistaan näin sekoitti robotti kymmenen työntekijää firmassa voitti

Näin iskee ohjelmoitu robotti sille juoksee palkattujen potti hieman on vain eroa se maksa ei kymmenittäin veroa

Robotti tarvitse kiitosta ei kirousta ei sosiaalitoimissa pestä eikä pissata ei työsuojelua eikä luottoa iskee isännälleen vain tauotta tuottoa

Maksa ei ansioistaan eläkettä kuorii työttömiltä selän kettä tue ei E.yytä A.yytä iskee työtä eikä ketään syytä

Kymmenet katsoo suruissaan työteliästä robottia vaikka pyytäis se anna ei kottia näin ohjelmoi monopoli viisaasti tienaten robotti sivuaa ihmisen pienen sen

Robottia ohjelmoituvat aivot ohjaa ei omaksu se omaa koulupohjaa ei siunausta eikä pyhäää hautaa kuolematon robotti uudet ohjelmoituvat aivot saa

Antero K. Mäki

Kansalaispalkka

Alussa oli sana, toivo, taivasosa, työllä ansaittu.

Huomenna kansalaispalkka, kansalaistulo, yhteiskunnan tunnustus kansalaiselle.

Vapauttamassa ihmisen paluuta, joka vie eteenpäin.

Seppo Koskima

TURVAA LAINAUSMERKEISSÄ

Puhutaan yhä perusturvasta, työttömyysturvasta, toimeentuloturvasta, oikeusturvasta jne...

Nyt on kuitenkin niin, että koko sana "turva" on sosiaalisessa mielessä menettänyt merkityksensä ja on harhaanjohtavaa sitä käyttäessä, koska nuo "turvat" eivät enää jo tehtyjen- ja vielä tehtävien leikkausten jälkeen takaa enää mitään todellista turvaa kenellekään! Korkeintaan ne ovat pientä hätäapua. Ja sen kansalaisten oikeusturvankin kanssa on vähän niin ja näin...

Antero Tanskanen
Helsinkiiläinen työtön

OIKAISUPYYNTÖ

Pyydän, että lehdestänne oikaisitte Karenssisanomien numerossa 5 / 1995 sivuilla 8 - 9 (keskiaukeama) olleen Tupo 1995 - päätösluonnoksen. Sen mukaan lehdellemme on paremmat tiedot otiskoon "Työttömyysturvan heikennykset" vuosien 1997 ja 1998 toimenpiteistä kuin mitä asioista tulopoliittisen kokonaisratkaisun ja siihen liittyneen hallituksen kannanotton mukaan on sovittu.

Työttömyysturvaa koskevien uudistusten sisältö on asiassa tehtyjen päätösten mukaan valmistettava yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa niin, että eduskunta voi käsitellä lakiesitykset keväätuntokaudella 1996. Tämän mukaan lehdestänne ollut luettelo otsikoituna siten, että siinä todetut asiat olisivat päätöksiä, on virheellinen.

Suomen Sähköalan-työntekijäin liitto psta **Kari Aalto** talouspäällikkö, kassanjohtaja

Puuttuuko rohkeutta vai kiinnostusta?

Elokuva 100-vuotta viikkoon Jyväskylän kaupungin kirjastolla sisältyi 5. lokakuuta, torstaina, myös elokuva "Työttömän pöytäkirja". Elokuvan jälkeen oli parin tunnin keskustelu elokuvan aiheesta, siis työttömyydestä.

Tilaisuus oli ilmainen, kaikille avoin ja osallistujille tarjottiin vielä Osuuspankkiviikon kunniaksi Keski-Suomen Osuuspankin toimesta pullakahvit.

Tapahtuman järjestivät yhdessä kaupungin kulttuurivirasto ja K-S Työttömien Yhdistys. Paikalle oli kutsuttu yleisen ilmoittelun lisäksi henkilökohtaisella kirjeellä kaikki keskusomaiset kansanedustajat - ainuttakaan ei joutanut paikalle.

Kutsuttu oli samoin henkilökohtaisella kirjeellä koko Jyväskylän kaupunginvaltuusto sekä joukko maalaiskunnan poliittisia päättäjiä, yhteensä noin kuusikymmentä paikalla viisi. Erilaisissa tilaisuuksissa ja henkilökohtaisiin viestein paikalle oli pyydytty myös virkamiehiä sekä sosiaalipuolelta että työvoimahalinnosta - paikalla kaksi.

Paikalle oli kutsuttu myös kaikki paikalliset tiedotusvälineet - paikalla ei ainuttakaan - yksi radio otti päivällä yhteyttä ja teki tilaisuudesta ennakkojutun. Siitä lämmin kiitos.

Tilaisuudessa puhui myös elokuvan ohjaaja Kanerva Cederström. Hän kertoi, että elokuvan käsikirjoittaja

Riikka Tanner on hänen henkilökohtainen ystävänsä ja että hän halusi tehdä elokuvan herättääkseen ihmisiä keskustelemaan työttömyyden vakavista henkisistä vaikutuksista.

Miksi elokuvaa katsomaan koontui kymmeniä työttömiä ja vain ripponeen työssäolevia ja päätöksentekijöitä? Kaikkia oli kutsuttu. Aio-taanko maan suurin ongelma hoitaa työttömien kesken? Kiinnostaako asia vain niitä, jotka pakosta elävät siinä? Eikö ole rohkeutta katsoa työttömyyttä silmät silmään? Eikö työllisyystilastoissa maan mustimman kaupungin päättäjät ja virkamiehet halua edes keskustella työttömien kanssa alueen suurimmasta ongelmasta?

Elokuva on puhutteleva dokumentti erään suomalaisen elämästä yhden vuoden aikana. Samanlaisia tunteita kokevat sadattuhannet suomalaiset tänä päivänä ja siksi elokuva kannataisi katsoa.

Sen näkeminen tekisi hyvää eduskunnan täysistunnon tai kaupungin valtuuston istunnon alkajaisiksi.

Kannattaa uskoa, että työttömiä on kohdella nykyistä paremmin. Suomessa ei ole varaa menettää heidän ammatitaitoaan ja osaamistaan.

Tuulikki Väliniemi
Jyväskylä

Suomi RAPPIO (osa 1)

Se on nähty tässä maassa useamman kerran, mikä on ei oo viisaampi niin kuin teko "herran".

Oli sitten suitsissa Mooses taikka Aho, siitä saapi kärsiä liian moni taho.

Melkein puolimillillä on vailla työtä, rahaa tuskin ollenkaan, kiristävät vyötä.

Vaikka haet töitä se on ihan turha, teko monen viimeinen on itsemurha.

Se ei mene tajuntaan et' lyödään löytyä, kuvittelee "herra" kai: "Siit on näet hyväys".

"Kyllä se on niin että mahti on rahan".

Se on mieltelause "herran" pahan.

Pankkiherra: Monoo tuli, en voi leikkiä kihoo, mut rahat pankkitilin kyllä ulkomailla lihoon".

"Herrat"kyllä mielellään köyhää taas lypsää, onhan nyt aikakin kun on aika kypsää.

Mitä tekee työtön kurja? Ei sitten mitään! Pohtii kai mielessänsä: "Painuisok itään"?

"Siellä kun ei tarvitse tehdä yhtään töitä, viettäis vaan Nadjan kanssa ihania öitä".

Jos et työtön olostas meteliä nosta, niin et kuule hiluillas lohta edes osta!

Työtön joutuu maksamaan kaikest' saman hinnan, sehän nostaa tottakai riistetyinkin pinnan.

Palkkoja kyllä nostettiin useitakin hunteja, se se hammasta kiristää työttömiä junteja.

Kansa pian otetta hakee kouvuhalosta, kun sotun leikkaus julistetaan eduskuntatalosta.

Se on ihan selvä tää on tosi farssi, seurauksena tästä on pian nälkämarssi.

Usein tekee mieli huutaa: "HAISTAKAA PASKA"! Ilmapiiri luhdotun, tää on uusi Alaska.

JII ÄSSÄ

TYÖTTÖMYYS	OLOTLA
T YÖTTÖMYYS	UNI EI TULE
TYÖTTÖ MYYS	AUTOSI POIS
TYÖTTÖMYYS YS	YHTEISKUNNAN SEKASIKJÖ

Petrus

TUNTI ETUPEPPUA JA RAKKAUSTUOLIA

Dario Fo - Franca Rame :
Lihava on kaunis
Ohjaus:
Taava Hakala
Rooleissa:
Marja Henttonen, Paula Tella, Reima Hirvonen, Jari Oksman, Mirka Niiva, Hannu Mertanen ja Timo Lehto
Suomen kantaesitys
20.10. 1995 Lappeenrannan kaupunginteatterin Veeran Kammarissa

Uskokaan tai älkää etu- ja takapeppua voi näytellä, tänä kaupallisen seksin kulta-aikana, ilman että yksikään vaatekappale lentää päältä pois.

Pikkunäyttämölle, Veeran Kammarin on sijattu leveä katosvuode. Pedin haltijana toimii uhkea (123 kg) Mattea rakastajansa kanssa. Oma ukkokulta kun lähti nuoren luovuuden perään. Ja tämä rakastajakin taitaa olla sijainen, mutta sehän saa vain Mattean innostumaan. Latelemaan kaikkia niitä elämän perustatuksia, jotka äidiltään jäivät, häveliäisyys systä, kertomatta tyttärelleen. Mutta kuinka on tyttärentyttären. Annan laita? Kenenkäs sen piti hänelle kertoa?

Teksti on mainiota. Hersyilevästi se ruotii ihmisiä evä evältä. Jättäen pelkää selkärudon. Yksinäisen ihmisen! Niin sukupuoli kuin -polvikin ongelmiseen. Suurinpiirteen tragikoomistahan tämä elämä on.

★★★★

Lappeenrannassa Työn Ranta -projekti sai syksyllä -95 idean perustaa työttömille teatterikoulun. Halukkaita pyrkijöitä oli enemmän kuin mukaan mahtui. Valintakokeen perusteella muodostui ryhmä, joka sai nimekseen Teatteri Taivaanranta.

myksessä jo tätä iän saavuttanut solotar.

★★★★

Isolla näyttämöllä on tänä syksynä ollut vierailijana Jouko Turkka. Si-

-Kulta, tehdäänkö bisnestä?

Taivaanrantalaiset alkoivat rohkeasti työstää, Suomen kantaesityksenä. Dario Fon näytelmää "Lihava on kaunis". Ryhmään saatiin ammatti-ohjaaja Taava Hakala. Hänen lisäksi on muutama työtön tai freenä toimiva ammattilainen. Loput ovat harastelijoita. Vaan eivätpä ole enää. Työttömyys muuttui innostuneeksi teatterityöksi. Näytelmä onnistui hyvin. Puvustus ja Eve Brennerin musiikki passellia. Samoin lavastus säynkyineen ja sermeineen. Tosin hiukan olisi voitu höhrelöittää. Onhan kysy-

näkö syy, miksi "turkasmi" vilahtaa tässäkin esityksessä? Minä keskityin kuuntelemaan rakastelutuolin iha- loppuun. Käyppä tirkistelemässä, mitä siellä sermin takana tapahtuukaan... etteikö vain...

Teksti: AULI LUUMI
Kuva: ARI NAKARI

Euroopan työttömät kokoontuivat Itävallan Grazissa:

Maastrihtin sopimukseen vaikuttettava

Euroopan Työttömien vuosikokous oli tänä vuonna Grazissa Itävallassa. Kokoukseen osallistui 11 jäsenmaata ja 52 jäsentä. Vuosikokous valitsi suomalaisen Märten Grönholmin ENU:n varapuheenjohtajaksi ja saksalaisen Klaus Grehnin puheenjohtajaksi. Märten Grönholm toimii Suomessa työttömien valtakunnallisen yhteistyöjärjestön (TVY ry) puheenjohtajana.

Muita suomalaisia olivat TVY:n sihteeri **Sirkka Rajala** Helsingistä, **Hans Brunila** Etelä-Kymen Työttömät - EKYT ry:n puheenjohtaja Kotkasta, **Minna Rintala** Ikaalisten työttömien puheenjohtaja ja **Marketta Rossi** Oulusta.

Paikallisen työttömien yhdistys Grazissa sai paljon tarpeellista julkisuutta. Styrian maaherra, johon Grazin alue kuuluu kutsui työttömien edustajat illalliselle omaan linnansa. Illallisilla tarjottiin tyypillistä itävaltalaisista ruokia.

Hyvin selvästi tuli esiin kulttuuriset erilaisuudet eri maiden välillä. Myös työttömien järjestöt edustivat hyvin erilaisia ideologioita. Oli ilo huomata että irantilaiset skotlantilaiset ja englantilaiset edustivat samantyyppistä linjaa kuin suomalaiset. Myöskään me emme häiää iudaa "soppatykki yhteiskuntaa" vaan niinkuin Brittein saarten edustajat myös me haluamme täystyöllisyyttä.

Kansalaisille on taattava toimeentulo, paras tapa on antaa ihmisille työtä. ENU:n kokousedustajien mielestä suurin sallittu työttömyysaste saisi olla enintään 3-5 prosenttia ja työttömyyden kesto enintään yksi vuosi.

Hyvin selvästi tuli esiin saksaa, ranskaa ja espanjaa puhuvien maiden halu ja traditio tehdä avustus ja vapaaehtoistyötä, myös Alankomaat kuuluu tähän ryhmään. Myös tasa-arvo asioita pohdittiin ENU:ssa.

Yksi kokonainen päivä oli omistetun naisten ryhmälle, joka omalta osin tuli siihen tulokseen että verkostoja on rakennettava aseiteita pyrittävä muuttamaan valitustensa ja kovalla työllä. Miehiä voi olla liittoutuneena naisten kanssa, mutta naisten on ensisijaisesti ajettava omia asioitaan.

Laajaa keskustelua käytiin Maastrihtin sopimuksesta joka on neuvottelu kierroksella. Sopimus vahvistetaan joulukuussa 1996. Siitä ennen työttömien järjestöjen on päästävä vaikuttamaan niin että siihen otetaan mukaan työttömyyden hoito. On myös esitetty, että yhteiseen valuuttaan siirtyminen edellyttäisi jäsenmailta järkevää työllisyyspolitiikkaa ja työttömyyden hoitoa. Vaikuttaminen Maastrihtin sopimukseen niin että työttömien asiat huomioidaan, käy ainoastaan kansallisten vaikuttajien kautta.

Olisi vihdoin ja viimein aika aloittaa keskustelu työttömyydestä myös työssä käyvien kanssa sillä työttömyys koskee myös heitä niinkuin se koskee koko yhteiskuntaa.

HANS BRUNILA

Kirjailijapuheenvuoro Joni Skiftesvik

Kirjoittaja on oululainen kirjailija, joka on kirjoittanut useita romaaneja, novellikokoelmia ja näytelmiä.

Romaanista Pystyn haudattu KOM-teatteri on tehnyt 80-luvulla suosittuun teatteriversioon. Kirjailijan uusi teos on tänä syksynä ilmestynyt romaaniksi Salli Koistisen talvisota. *

Ensimmäinen työpaikkani

Kotikyläni Haukiputaan Martinien asukkaat saivat 1950- ja 1960-luvuilla toimeentulonsa pääasiassa kahdesta leipäpuusta, Rauma-Repolan tehtailta ja satamasta.

Satamaan alaikäisiä ei huolitettu tienahommiin, mutta Repolassa lapsityövoimaa käytettiin sitäkin enemmän. Itse olin ensimmäisen kesäni tapulilla 13-vuotiaana koulupoikana kesällä 1962. Isokasvuena jouduin paiskimaan aikamiesten töitä.

Vaikka voimat tuntuivat loppuvan, en kehdannut kysellä kevyempiä töitä. Näyttämisen tarve oli kova ja kun pikkukymppi kehaisi sopivalla tavalla toisten kuullen, heiluun tapulilla hullun lailla.

Muistan elävästi toisen työpäiväni aamun. Nukuin, läpiväsynyt kun olin, puolitajuttomana. Äitini lastasi satamassa laivoja. Hän lähti "nimen huutoon" kuuden jälkeen. Minä menin yhtöisen seistemäksi, sain nukkua vähän pitempään. Herättämiseni jäi mum-

moni vastuulle.

Vielä vuosien kuluttua mummoni muisteli tuota tuskaisaa aamua. Hän teki kaikkensa saadakseen väännettyksi minut sängystä ylös ja jollakin tavalla pyörän selkään. Luullakseni hän jopä rukoili ja itki. Viisarit lähestyivät seitsemää ja minä vain nukuin.

Jollakin konstilla sain viimein raotetuksi silmiäni ja aloin hivuttua sängystä lattialle. Silloin pisti selkään kuin tulisella kepillä. Edellispäivän tapulilla kyykkiminen oli kipeyttänyt harjaantumattoman selkäni sellaiseen kuntoon, että minun oli ensiksi kieriteltävä itseni vatsalleni sängyssä ja kohtauduttava siitä varoen takapuoli pystyssä kontalleen lattialle sängyn viereen. Pikkuhiljaa sain oikaistua itseni pystyasentoon.

Jos joku olisi lähtenyt kurjassa kunnossa työhön, niin minä silloin kaiken lisäksi syyllistyn törkeään laiteen vaarantamiseen. Poljin näet nukuksissa tehtaan portille asti. En-

simmäiset muistikuvani työmatkasta ni ovat vasta tehtaan aidan sisäpuolelta.

Rikastumaan ensimmäisessä työpaikkani ei totisesti päässyt. Tuntipalkkani oli 63 penniä. Eväisiin, kintaisiin ja työssä rispaantuneiden vaatteiden korjaukseen meni sen verran rahaa, että äitini räknäsi syksyllä kesätyöni tuottaneen tappiota. Jälkeenpäin olen kuitenkin Repolan kasvua seurattessani tuntenut lämpimää läikähdyksiä rinnassani; minäkin olen tuota teollista jättäi kasvattanut omalla taloudellisella uhrauksellani ja lapsen voimillani. Selkäni ei kipeytyntään turhaan.

Tulevina kesinä toimenkuvani hie-man muuttui. Peitelin siltanosturin alia proomuihin lastattuja puutavarapakketteja, repiskoin tukkiosastolla tukkeja kuljettimille ja uurasin kuorimon kuljettajan apulaisena, mikä merkitsi sitä, että väänsin kuljettimillä ruuhkautuneet tukit ojennukseen. Palkka

kipsi ensin 84 penniin, sitten 101 penniin ja taisipa se viimeisenä Repola-vuoteni olla jo 160 penniä tiettämässä.

Vaikka kesätiennestäni jäivät markkamääräisesti laihoiksi, muistelen tänä päivänä lämpimän mielen noita vuosia. Huumori ja hyvä henki panivat meidät nuorimmatkin jaksamaan raskaassa vuorotyössä.

Olen hyödyntänyt myöhemmin kirjallisuudessa tuotannossani monia mieleen jääneitä sattumuksia noilta ajoilta. Mielestäni se onkin Repola-kesien suurin anti.

Kahdeksantoista vuotta täytettyäni pääsin työhön satamaan. Palkka oli siellä suurempi, mutta sellaisia ystävyyssuhteita kuin minulla oli ollut Rauma-Repolan Martinien tehtaiden lautarhalla ja tukkipuolella, en siellä saanut. Iso maailma kiireineen oli tullut jo jotenkin lähemmäksi.